

Liperi

Kouluverkko selvitys

Elinympäristölautakunta 11.6.2024 § 80
Hyvinvointilautakunta 12.6.2024 § 65

Sisällys

1	Johdanto.....	3
2	Selvitystyön tavoite.....	4
3	Selvitystyön toteuttaminen ja aikataulu.....	5
4	Nykytilan kuvaus ja tulevaisuuden näkymiä.....	6
4.1	Kuntatalouden näkökulma.....	6
4.2	Väestö- ja oppilasennusteet.....	8
4.3	Koulurakennusten sijainti ja lähikoulualueet.....	10
4.4	Koulujen nykytilan kuvaus, opetuksen, ruokahuollon, siivouksen ja kiinteistöhuollon järjestäminen sekä koulujen oppilasennusteet.....	10
4.4.1	Mattisenlahden koulu.....	10
4.4.2	Salokylän koulu.....	12
4.4.3	Liperin koulu.....	14
4.4.4	Viinijärven koulu.....	16
4.4.5	Ylämyllyn koulu.....	17
4.4.6	Honkalammen koulu.....	20
5	Perusopetuksen, aamu- ja iltapäivätoiminnan, koulukuljetusten, opiskelu- ja oppimisen tuen järjestäminen kouluittain.....	21
5.1	Lainsäädäntö.....	21
5.2	Opetussuunnitelma.....	21
5.3	Aamu- ja iltapäivätoiminta.....	23
5.4	Koulukuljetukset.....	23
5.5	Lapsen ja nuoren oppimisen ja kasvun tuen järjestäminen kouluittain.....	24
5.5.1	Mattisenlahti.....	24
5.5.2	Salokylän koulu.....	24
5.5.3	Liperin koulu.....	25
5.5.4	Viinijärven koulu.....	25
5.5.5	Ylämyllyn koulu.....	26
5.5.6	Honkalammen koulu.....	27
6	Koulujen kunto ja kustannukset.....	28
6.1	Koulukiinteistöjen kunto, terveellisyys ja peruskorjaustarve.....	28
6.1.1	Mattisenlahden koulu.....	28
6.1.2	Salokylän koulu.....	29

6.1.3	Ylämyllyn koulun Jyrin yksikkö	30
6.1.4	Ylämyllyn koulun Paloaukean yksikkö	31
6.2	Koulujen kustannusrakenne.....	32
7	Lapsivaikutusten arviointi	34
8	Perusopetuksen tulevaisuuden palvelutarpeen arviointi ja järjestämisen vaihtoehtojen tarkastelu	36
8.1	Kunnan strategiset tavoitteet ja kaavoitus	36
8.2	Kouluverkon vaikutuksen kunnan elinvoimaisuuteen ja tulevaisuuden väestökehitykseen.....	37
8.3	Palveluverkon skenaarioiden kokonaiskuvaukset.....	39
8.3.1	Skenaario 1 eli nykyinen kouluverkko säilyy	39
8.3.2	Skenaario 2 eli kolmen taajamakoulun malli	40
8.3.3	Skenaario 3 eli kolme taajamakoulua ja Mattisenlahden koulu	42
8.3.4	Skenaario 4 eli kolme taajamakoulua ja Salokylän koulu.....	44
9	Työryhmän esitys kouluverkosta ja jatkotoimenpiteistä	47

1 Johdanto

Liperin kunnanvaltuusto hyväksyi kokouksessaan 18.12.2023 § 77 vuoden 2024 talousarvion. Talousarvion yhtenä toiminnallisena tavoitteena on laatia yhteistyössä elinympäristöpalveluiden kanssa koulu-, päiväkotij- ja liikuntapaikkaverkostoselvitys. Päiväkotij- ja kouluverkkoselvitys laaditaan hyvinvointipalveluiden toimesta. Päiväkotiverkostoselvityksen nimi muuttui työn edetessä varhaiskasvatusselvitykseksi.

Kouluverkkoselvitys laaditaan talouden tasapainottamisen toimenpiteenä. Kouluverkkoa on tarkasteltava myös perusopetuksen oppilasmäärän vähentyessä. Syntyvyys on koko valtakunnassa selvästi laskenut ja tällä on suora vaikutus opetuksen järjestämiseen.

Kouluverkkoselvityksellä saadaan kartoitettua kunnan taloudellisia resursseja, oppilasmäärän kehitystä vastaava, sekä opetuksen ja kasvatuksen laadun turvaava perusopetuksen koulujen verkosto. Verkkoselvitys ja sen valmistumisen jälkeen tehtävät kouluverkkopäätökset vaikuttavat laajasti alueen lapsiin ja perheisiin, kunnan henkilöstöön sekä kunnan eri alueiden kehitykseen. Kouluverkkopäätöksillä on suuria taloudellisia ja toiminnallisia vaikutuksia.

Kouluverkkoselvitystä on laadittu päättäjiä, kuntalaisia ja henkilöstöä osallistaen ja sen laadinnasta on vastannut erillinen työryhmä.

Selvityksen valmistumisen jälkeen valitaan tulevaisuuden kouluverkkoskenaario. Valitun skenaarion mukaisesti lähdetään valmistelemaan jatkotoimenpiteitä. Jos kouluverkkoon tulee muutoksia, valmistellaan ne omina prosesseina päätöksentekoon.

2 Selvitystyön tavoite

Kouluverkkoselvityksessä pyritään löytämään taloudellisesti kestävä malli perusopetuksen järjestämiseen tulevaisuudessa. Selvitystyön tarkoituksena on antaa kunnan päättäjille tietoa siitä, miten kouluverkkoa tulisi muuttaa tulevaisuutta ajatellen. Sen on tarkoitus myös antaa tietoa koulurakennusten kunnosta, jotta korjaustoimenpiteitä voidaan suunnitella ja aikatauluttaa.

Keskeisenä tavoitteena on kehittää kouluverkkoa niin, että oppilaille ja opetushenkilökunnalle voidaan turvata hyvät sekä ajanmukaiset työskentelyolosuhteet ja samalla luoda pedagogisesti, taloudellisesti ja tilankäytöllisesti mahdollisimman hyvin toimiva kouluverkko.

Tavoitteeksi asetetaan kouluverkon kehittäminen niin, että:

- koulujen ja ryhmien koot antavat oppilaille mahdollisuuden saada laadukasta opetussuunnitelman mukaista opetusta.
- opetuksen järjestäjän perusopetukseen käytössä olevat resurssit suunnataan tehokkaimmin.
- koulut sijaitsevat luontaisilla ja riittävän laajoilla lähikoulualueilla, joissa on tarvittavan kokoiset ikäluokat turvaamaan koululle joustavat opetusjärjestelyt. Järjestelyissä huomioidaan opetusryhmien optimaalinen koko ja henkilöstömitoitus sekä oppilaiden yksilölliset tuen tarpeet.
- koulujen saavutettavuus pysyy mahdollisimman hyvänä.
- koulurakennukset tukevat opetussuunnitelman toteuttamista osana nykyaikaista oppimisympäristöä.

3 Selvitystyön toteuttaminen ja aikataulu

Kouluverkkoselvitys on laadittu kevään 2024 aikana päättäjiä, kuntalaisia ja henkilöstöä osallistaen. Selvitys on laadittu kunnan omana työnä

Kouluverkkoselvityksen tekemisestä on vastannut erillinen työryhmä. Ryhmän työskentelyä johtaa hyvinvointijohtaja ja muut työryhmän jäsenet ovat talousjohtaja Pellervo Hämäläinen, hallintosihteeri Maija Niemeläinen, tekninen johtaja Jouni Pekonen, isännöitsijä Kari Tanskanen, hallintosihteeri Pauliina Sallinen ja henkilöstöpäällikkö Mira Tiainen. Työryhmä on aikatauluttanut kokoukset ja kutsunut muita asiantuntijoita kuultavaksi.

Kouluverkkoselvitystä on käsitelty kuukausittain kaikissa hyvinvointilautakunnan kokouksissa. Lisäksi selvitystyön etenemistä on käsitelty kaikissa talous- ja strategiatyöryhmän kokouksissa sekä kunnanhallituksessa. Lautakuntien ja kunnanhallituksen yhteinen iltakoulu selvitysten parissa järjestettiin 14.5.2024.

Selvityksen aikana on kuultu henkilöstöä yleisessä kuulemistilaisuudessa 27.5.2024. Lisäksi Salokylän ja Mattisenlahden koulujen henkilöstön kanssa on keskusteltu omissa palaverissa. Kuntalaisille järjestettiin yleinen keskustelutilaisuus Teamsilla 29.5.2024. Näissä tilaisuuksissa keskusteltiin erilaisista vaihtoehtoisista palvelun järjestämisen malleista sekä niiden vaikutuksista.

Lapsivaikutusten arviointi toteutettiin laajana arviointina. Oppilaiden kuuleminen toteutettiin Salokylän ja Mattisenlahden koulujen kaikille oppilaille keväällä 2024.

4 Nykytilan kuvaus ja tulevaisuuden näkymiä

Seuraavassa on kuvattu Liperin kunnan nykytilaa kuntatalouden ja väestöennusteiden näkökulmasta sekä opetuksen, ruokahuollon, siivouksen ja kiinteistöhuollon järjestämistä kouluilla.

4.1 Kuntatalouden näkökulma

Viimeisen viidentoista vuoden aikana Liperissä talouden sopeuttamistarvetta on ollut useina vuosina, vaikka tilinpäätös on ollut ylijäämäinen kymmenen kertaa ja alijäämäinen vain viisi kertaa. Taseessa on ollut kattamatonta alijäämää vuosina 2007–2015. Edellisen viidentoista vuoden aikana toteutettujen investointien seurauksena poistotaso on noussut 2,5-kertaiseksi ollen kuitenkin edelleen kehyskunnaksi varsin maltillisella tasolla.

Liperin kunnan taloudellisen tilanteen taustalla on useita syitä ja taseeseen kertynyt yli/alijäämä kuvaa koko nykyisen kirjanpitojärjestelmän aikaisten tilikausien tuloksien summaa, eli täydellisessä analyysissä pitäisi lähteä liikkeelle 1990-luvun tilinpäätöksistä. Yleisluontoisia syitä talouden haasteisiin ovat muun muassa kuntalaisten verotettavien tulojen kehyskunnaksi matalahko taso, kohtalaisen nuori ja terve väestö (tällä oli merkitystä vuoteen 2022 saakka, kun valtionosuusperusteissa oli sotekriteereinä mm. sairastavuus ja ikäihmisten määrä) ja kolmitaajamaisuus. Vuosien varrella tehdyt useat säästöohjelmat ovat pitäneet huolen siitä, että kunnan palveluiden kustannustaso on pysynyt varsin vertailukelpoisella tasolla, eli talouden ongelmat eivät pääosin johdu tehottomasti toteutetuista palveluista.

Kuntaliiton vuonna 2019 toteuttamassa kuntatalouden terveystarkastuksen loppuraportissa opetus- ja kulttuuritoimen nettokustannus euroa per asukas oli Liperissä maan 77. matalin, yhdyskuntapalveluiden maan 25. matalin ja koko kunnan toimintakate maan 47. matalin. Talousanalyysissä oli tuolloin mukana 311 kuntaa, eli koko kunnan toimintakate oli koko maan parhaan viidenneksen joukossa. Verorahoitus euroa per asukas oli puolestaan vasta maan 230., eli verorahoituksen tasossa Liperi jäi kuntajoukon toiseksi heikompaan viidennekseen, vaikka kunnallisveron taso onkin ollut keskimääräistä korkeampi. Matalalla verorahoituksella ja matalalla toimintakatteella on toki selkeä yhteys, eli kustannuksia on ollut pakko vuosien varrella sopeuttaa keskimääräistä enemmän.

FCG:n syksyn 2023 toiminta- ja talousanalyysissä Liperin kunnan toimintakate (€/asukas) oli maan 87. matalin. Kuntien keskiarvoon verrattuna kunnan varsinaisen palvelutuotannon tulojen ja menojen erotus oli 9 prosenttia pienempi, eli kunnan palvelut tuotettiin edelleen merkittävästi valtakunnallista keskiarvoa tehokkaammin. Liperin verotettava tulo asukasta kohden oli noussut jo lähelle maan keskiarvoa, mutta kiinteistöveroautoissa Liperi oli kuntajoukon heikommassa viidenneksessä ja yhteisöveron tuotossa koko maan 17. heikoin. Lisäksi soteuudistuksen rahoitusmallin takia Liperin valtionosuudet laskivat merkittävästi vuodesta 2024 alkaen, eli verorahoituksen kokonaistaso säilyy jatkossakin matalana. Valtionosuuksia vähentävät etenkin niin sanotut sote-erät (sisältäen palkkaharmonisaatiokustannuksen), joiden negatiivinen vaikutus vuonna 2024 on 3,5 M€, mikä vastaa 1,5 veroprosenttiyksikön tuottoa. Keskimääräistä tehokkaammasta palvelutuotannosta huolimatta talouden sopeuttamispainee näyttävät näin ollen jatkuvan.

Taseen ylijäämän pienentyminen 230 000 euroon vuoden 2022 tilinpäätöksessä ei mahdollistanut viivyttelyä talouden tasapainottamistoimien valmistelussa ja toteutuksessa ja kunnanhallitus perusti kokouksessaan 20.3.2023 (§ 84) talous- ja strategiatyöryhmän, jonka tehtävänä oli ohjata ja valmistella tulevien vuosien talouden linjauksia sekä kuntastrategian päivittämistä. Talous- ja strategiatyöryhmä päätti loppukesästä 2023 tilata ulkopuolisen asiantuntijan tekemään analyysin kunnan talouden tilasta ja arvioimaan sopeuttamistarvetta.

FCG toiminnan ja talouden analyysi valmistui syyskuussa ja se esiteltiin valtuustoseminaarissa 25.9.2023. Analyysi sisälsi painelaskelmat vuosille 2024–2028. Perusskenaariona oli aiempien vuosien trendiin perustuva mallinnus, jota voi hyvin pitää realistisena arviona tulevasta, ellei mitään talouden sopeutustoimia tehdä. Painelaskelman taustalla oli alustava investointiohjelma poistotason sekä rahoituskulujen mallintamiseksi.

Toinen painelaskelma oli tehty toimintakatteen osalta vastaamaan kunnanhallituksen antamaa talousarviota. Kunnanhallituksen 18.9.2023 (§ 186) antamassa vuoden 2024 talousarvion laadintaohjeessa talousarvioksi asetettiin vuoden 2023 ensimmäisen talouskatsauksen ulkoinen toimintakate. Talousarvio oli huomattavan tiukka.

FCG:n toiminta- ja talousanalyysin kahden yllä kuvatun skenaarion mukaiset tilikauden alijäämät:

Tilikauden alijäämä M€	2024	2025	2026	2027	2028
Perusskenaario	- 4,2 M€	- 4,8 M€	- 5,7 M€	- 6,8 M€	- 8,0 M€
Talousarvioarvio	- 2,8 M€	- 3,3 M€	- 4,1 M€	- 5,2 M€	- 6,2 M€

Tasapainoiseen tilikauden tulokseen pääseminen vaatisi perusskenaariossa vuodelle 2024 yhteensä 4,2 M€ toimenpiteet ja vuodelle 2028 jo 8 M€ toimenpiteet. Pelkästään talousarviotaamiin pääseminen vaatii vuodelle 2024 lähes 1,5 miljoonan euron uuden tasapainottamisen. Talousarviotaamissa on jo sisällä keväällä 2023 tehdyt 0,77 miljoonan euron leikkaukset, eli talousarviotaamiin pääseminen tarkoittaa vuosille 2023 ja 2024 yhteensä yli kahden miljoonan tasapainottamista lähtötasoon. Vuoden 2023 talouden tasapainottamistoimissa onnistuttiin tavoiteltua paremmin ja vuoden 2024 talousarvion alijäämä saatiin puristettua 2,2 miljoonaan euroon. Tämä vastaa yhden veroprosenttiyksikön tuottoa, eli alijäämä on jo toteutuneiden tasapainotustoimien jälkeenkin merkittävä. Vuosien 2023 ja 2024 tehtyjä ja suunniteltuja tasapainottamistoimia on kuvattu tarkemmin valtuuston joulukuussa 2023 hyväksymässä talouden tasapainottamisohjelmassa.

FCG:n painelaskelmassa alijäämät kasvaisivat vuosi vuodelta. Vuoden 2024 ensimmäisten vero- ja valtionosuuslaskelmien perusteella FCG:n ennustama alijäämien kasvu näyttää realisoituvan. Kuntalain alijäämäkriteeri (110 §, 3 mom.) uhkaa täytyä viimeistään vuonna 2025.

4.2 Väestö- ja oppilasennusteet

Tilastokeskuksen väestön trendiennusteen mukaan, Liperin kunnan väestö vähenee vuoteen 2040 mennessä 1250 kuntalaisella. Vuoden 2022 toteutunut asukasmäärä oli kuitenkin hieman trendiennustetta suurempi.

	Toteutunut	Trendiennuste					
	2022	2022	2023	2025	2030	2035	2040
Liperi	11 962	11 870	11 808	11 680	11 314	10 959	10 712

Taulukko väestön kehityksen trendiennuste 2022–2040. Lähde tilastokeskus

Alla olevan kaavion mukaan oppilasmäärät vuosiluokilla 1.–6. luokilla ovat olleet lukuvuonna 2020–2021 korkeimmillaan. Tämän jälkeen oppilaiden määrä 1.–6. vuosiluokilla on lähtenyt laskuun. Ennusteen mukaan lukuvuonna 2030–2031 on lähes 270 alakoulun oppilasta vähemmän kuin lukuvuonna 2023–2024. Oppilasmäärän lasku kuudessa lukuvuodessa 29,3 %.

Lukuvuosi	1	2	3	4	5	6	yhteensä
2016–2017	150	155	147	148	148	147	895
2017–2018	174	150	155	147	148	148	922
2018–2019	167	174	150	155	147	148	941
2019–2020	156	161	150	150	148	139	904
2020–2021	158	154	163	153	156	155	939
2021–2022	150	158	148	163	144	155	918
2022–2023	147	152	155	144	167	152	917
2023–2024	139	150	147	159	147	169	911
2024–2025	130	139	150	147	159	147	872
2025–2026	120	123	139	150	147	159	838
2026–2027	114	120	123	139	150	147	793
2027–2028	110	114	120	123	139	150	756
2028–2029	110	110	114	120	123	139	716
2029–2030	85	110	110	114	120	124	663
2030–2031	105	85	110	110	114	120	644

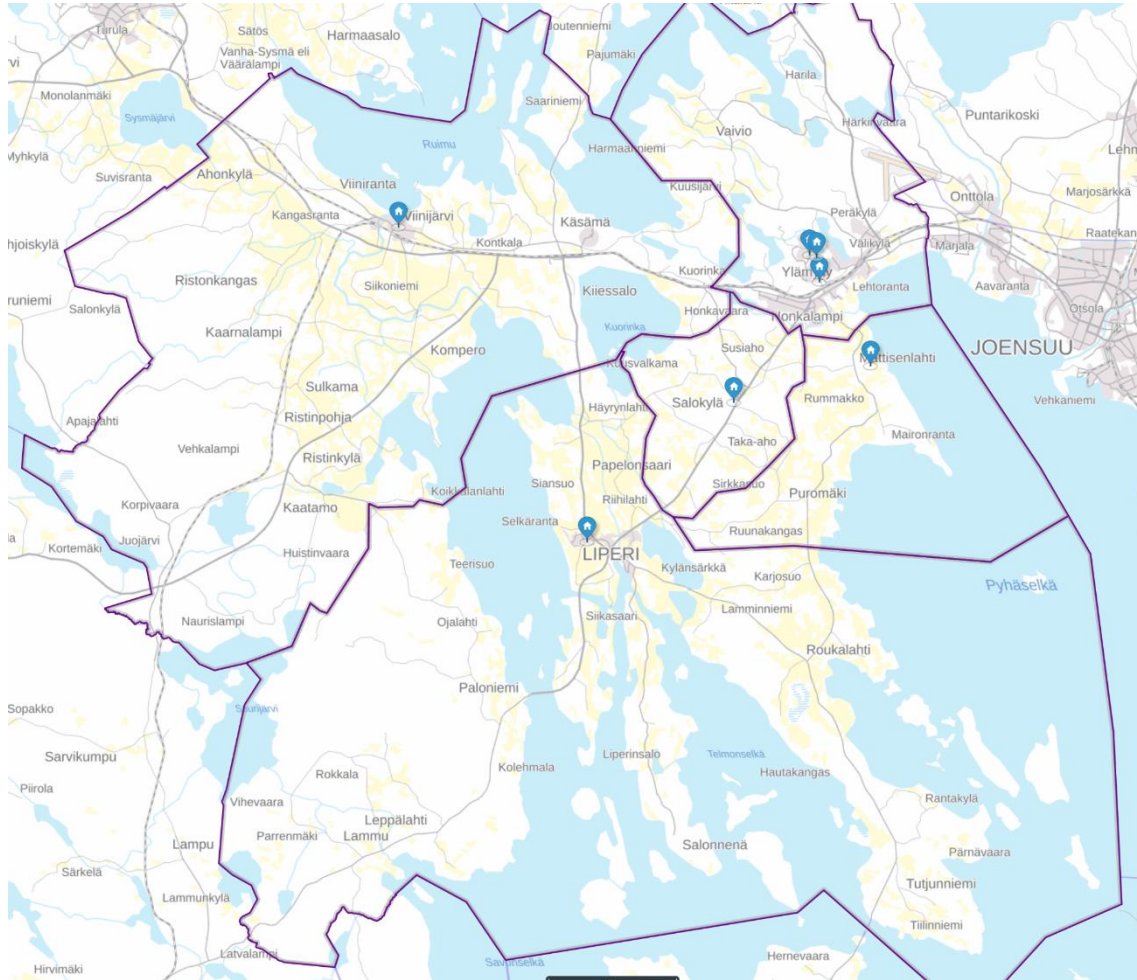
Taulukko alakoulun oppilaiden määrästä lukuvuodesta 2016–2017 lukuvuoteen 2030–2031. Lähde Liperin kunta ja Väestörekisteri

Alla olevasta kaaviosta näkyy, että yläkoulu kasvaa vielä muutaman vuoden ajan ja on isoimmillaan lukuvuonna 2026–2027. Oppilasmäärien lasku vuosiluokilla 7.–9. ei vuosikymmen lopulla ole niin raju kuin alakoulun puolella. Oppilasmäärä lähtee reilusti laskuun vuosikymmen taitteessa.

Lukuvuosi	7	8	9	yhteensä
2016–2017	127	136	135	398
2017–2018	147	127	136	410
2018–2019	148	147	127	422
2019–2020	139	119	132	390
2020–2021	141	133	119	393
2021–2022	145	137	139	421
2022–2023	157	149	145	451
2023–2024	150	148	140	438
2024–2025	169	150	148	467
2025–2026	147	169	150	466
2026–2027	159	147	169	475
2027–2028	147	159	147	453
2028–2029	150	147	159	456
2029–2030	139	150	147	436
2030–2031	130	139	150	419
2031–2032	120	130	139	389
2033–2034	114	120	130	364
2034–2035	110	114	120	344
2035–2036	110	110	114	334
2036–2037	85	110	110	305
2037–2038	105	85	110	300

Taulukko yläkoulun oppilaiden määrästä lukuvuodesta 2016–2017 lukuvuoteen 2037–2038. Lähde Liperin kunta ja Väestörekisteri

4.3 Koulurakennusten sijainti ja lähikoulualueet

Liperin kunta on jaettu viiteen lähikoulualueeseen, jotka on kuvattu alla olevassa kuvassa. Ylämyllyn taajamassa sijaitsee Liperin kunnan ainoa yläkoulu, jossa on oppilaita koko kunnan alueelta. Honkalammen koulua kartalle ei ole sijoitettu, koska Honkalammen koulu ei ole kenenkään lapsen ensisijainen lähikoulu. Honkalammen koulu on vaativan erityisen tuen Elmeri-koulu, jonne oppilaita otetaan vain erityisestä tarpeesta kotikuntien päätöksellä. Honkalammen koululla opiskelee lapsia 12 eri kunnasta.

Kuva Liperin koulut kartalla ja lähikoulualueet. Lähde WebGis

4.4 Koulujen nykytilan kuvaus, opetuksen, ruokahuollon, siivouksen ja kiinteistöhuollon järjestäminen sekä koulujen oppilasennusteet

Alla on kuvattu lyhyesti koulujen perustietoja opetuksen järjestämisen ja sitä tukevien muiden toimintojen kannalta. Lisäksi tarkastellaan oppilasmääriä sekä niiden ennakoitua kehitystä lähivuosina.

4.4.1 Mattisenlahden koulu

Mattisenlahden koulussa on oppilaita 1.–6. vuosiluokilta. Lukuvuonna 2023–2024 koulussa on yhteensä 59 oppilasta. Oppilaista 33 (55 %) on koulukuljetuksessa.

Koulussa työskentelee vakituisina kolme luokanopettajaa, yksi koulunkäynninohjaaja sekä yksi siivouksen ja ruokapalveluiden yhdistelmätyöntekijä. Hankerahoitukseen avulla koululle on saatu oma erityisopettaja jo useamman vuoden ajan ja koulunkäynninohjaaja lukuvuodelle 23–24. Koululla käy kielten opettaja kahtena päivänä viikossa (yht. 9 tuntia) ja käsityönopettaja kerran viikossa. Talonmiehen työaikaa koululle on varattu 3,8 tuntia viikossa.

Mattisenlahden koulu on tiivis ja turvallinen koulu yhteisö, jossa kaikki tuntevat toisensa. Koulun piha on iso ja luonnonmukainen. Koulu sijaitsee noin 4 kilometrin päässä Ylämyllyn taajamasta. Koulu tekee tiivistä yhteistyötä kyläyhdistyksen kanssa.

Ylämyllyn keskuskeittiö valmistaa ja pakkaa lounaan lämpimänä luokkaruokailukohtaisesti 3 ryhmään. Koulun aterioita kuljetetaan 64 kpl / koulupäivä ja ateriakuljetus ostopalveluna maksaa 55 € / koulupäivä. Koulun siivooja-ruokapalvelutyöntekijä vastaa kohteen palvelukeittiön ruokapalvelutehtävistä ja siivouksesta. Siivoustyöaika 4,26 t/pvä, luokkaruokailu nostaa siivouksen tarvetta.

Kuva Mattisenlahden koulusta

Mattisenlahden koulun oppilasmäärät lähtevät jyrkkään laskuun lukuvuodesta 2024–2025 alkaen. Oppilasmäärän pudotus on 34 oppilasta eli 55,7 % lukuvuoteen 2030–2031 mennessä. Mattisenlahden koulun oppilasmäärän putoaminen 30–40 oppilaaseen tarkoittaa koulun muuttumista kaksiopeettajaiseksi kouluksi.

Lukuvuosi	1	2	3	4	5	6	yhteensä
2016–2017	7	11	10	9	11	8	56
2017–2018	6	7	11	10	9	11	54
2018–2019	10	6	7	11	10	9	53
2019–2020	7	14	7	8	9	10	55
2020–2021	11	8	14	7	8	9	57
2021–2022	14	10	7	14	6	7	58
2022–2023	8	14	9	7	14	6	58
2023–2024	8	8	15	8	7	14	60
2024–2025	5	8	8	15	8	7	51
2025–2026	2	5	8	8	15	8	46
2026–2027	7	2	5	8	8	15	45
2027–2028	3	7	2	5	8	8	33
2028–2029	7	3	7	2	5	8	32
2029–2030	5	7	3	7	2	5	29
2030–2031	2	5	7	3	7	2	26

Taulukko Mattisenlahden koulun oppilaiden määrästä lukuvuodesta 2016–2017 lukuvuoteen 2030–2031.

Lähde Liperin kunta ja Väestörekisteri

4.4.2 Salokylän koulu

Salokylän koulussa on oppilaita 1.–6. vuosiluokilta. Lukuvuonna 2023–2024 koulussa on yhteensä 61 oppilasta. Oppilaista 14 (22,9 %) on koulukuljetuksessa. Koulun tiloissa toimiva esiopetusryhmä lakkaa lukuvuoden 2023–2024 jälkeen.

Salokylän koululla työskentelee vakituksena kolme luokanopettajaa, yksi erityisopettaja, yksi koulunkäynninohjaaja sekä yksi siivouksen ja ruokapalveluiden yhdistelmätyöntekijä. Hankerahoituksen avulla on saatu koululle resurssiopettaja lukuvuodeksi 23–24 ja toinen koulunkäynnin ohjaaja lukuvuodeksi 2024–2025. Koululla käy kielten opettaja ja tekstiilityön opettaja kahtena päivänä viikossa (yht. 11 tuntia) ja talonmiehen työaika koululle on varattu 3,8 tuntia viikossa.

Koulu sijaitsee noin 5 kilometrin päässä Ylämyllyn taajamasta ja noin 9 kilometrin päässä Liperin taajamasta. Koulu on tiivis ja turvallinen kouluyhteisö, jossa kaikki tuntevat toisensa. Koulun piha on iso ja luonnonmukainen. Pihalle on asennettu uusia leikkivälineitä syksyllä 2022. Koulu toimii kahdessa eri rakennuksessa. 5.–6. luokat sekä käsityönopetus sijaitsevat vanhassa talonmiehen asunnossa. Muu toiminta on päärakennuksessa.

Koululla on jonkin verran yhdistysten ja kansalaisopiston järjestämää harrastustoimintaa (4 liikunta/tanssiryhmää, kuvataideopetus, pianonsoitto).

Koulun ruoka toimitetaan Ylämyllyn keskuskeittiöltä, joka valmistaa ja pakkaa lounaan lämpimänä sekä koululaisten iltapäivätoiminnan välipalan. Koululle toimitetaan aterioita 74 kpl / koulupäivä (ml. esikoululaiset.) Ateriakuljetus ostopalveluna 67 € / koulupäivä.

Koulun siivoaja-ruokapalvelutyöntekijä vastaa kohteen palvelukeittiön ruokapalvelutehtävistä ja siivouksesta. Siivoustyöaika 3,73 t/pvä.

Kuva Salokylän koulusta

Salokylän koulun oppilasmäärät muuttuvat maltillisesti lukuvuoteen 2030–2031 mennessä. Salokylän koulun oppilasmäärä tippuu lukuvuoden 2023–2024 61 oppilaasta ennusteiden mukaan 13 oppilasta (21,3 %) lukuvuoteen 2031–2032 mennessä.

Lukuvuosi	1	2	3	4	5	6	yhteensä
2016–2017	10	9	15	8	13	11	66
2017–2018	19	10	9	15	8	13	74
2018–2019	16	19	10	9	15	8	77
2019–2020	13	10	13	8	8	13	65
2020–2021	11	12	16	19	10	15	83
2021–2022	13	10	10	8	10	8	59
2022–2023	6	14	9	10	9	10	58
2023–2024	12	6	14	9	10	10	61
2024–2025	11	12	6	14	9	10	62
2025–2026	10	11	12	6	14	9	62
2026–2027	10	10	11	12	6	14	63
2027–2028	5	10	10	11	12	6	54
2028–2029	11	5	10	10	11	12	59
2029–2030	7	11	5	10	10	11	54
2030–2031	5	7	11	5	10	10	48

Taulukko Salokylän koulun oppilaiden määrästä lukuvuodesta 2016–2017 lukuvuoteen 2030–2031. Lähde Liperin kunta ja Väestörekisteri

4.4.3 Liperin koulu

Liperin koulussa on oppilaita 1.–6. vuosiluokilta. Lukuvuonna 2023–2024 koulussa on yhteensä 121 oppilasta, joista viisi lasta maahanmuuttajien valmistavassa opetuksessa. Oppilaista 49 (41,5 %) on koulukuljetuksessa. Liperin koulun kanssa samassa rakennuksessa toimii Liperin päiväkodin esiopetus sekä 5-vuotiaiden ryhmä (yhteensä noin 30 lasta). Koululla toimii erityisopetuksen joustoryhmä, jossa on mahdollista myös kokoaikaiseen erityisopetukseen.

Liperin koululla työskentelee vakituksena seitsemän luokanopettajaa, kaksi erityisopettajaa, yksi kielten opettaja, kolme koulunkäynninohjaaja, kaksi siivoojaa sekä kaksi ruokapalveluiden työntekijää. Hankerahoituksen avulla on saatu koululle resurssiopettaja ja ohjaaja jo useammaksi vuodeksi. Talonmiehen työaikaa koululle on varattu 17,2 tuntia viikossa.

Koulu sijaitsee Liperin kirkonkylällä terveyskeskuksen vieressä. Koulu toimii kahdessa eri rakennuksessa. Erillisessä Taitola-rakennuksessa sijaitsevat iso liikuntasali, kädentaitojen, musiikin ja kotitalouden opetustilat sekä opiskeluhuollon tilat.

Siikasalmen koulun oppilaaksiotto vaikuttaa hieman Liperin koulun oppilasmäärään, vuosittain muutama lapsi aloittavista ekaluokkalaisista siirtyy Siikasalmelle. Myös oppilaiden siirtymisiä takaisin Liperin kouluun on jonkin verran.

Koulu toimii uusissa ja peruskorjatuissa tiloissa, joten peruskorjaustarpeita ei ole lähivuosina. Koululla on uudistettu piha-alue ja loistavat liikuntamahdollisuudet. Koululla on myös runsaasti iltakäyttäjiä.

Liperin koulun keittiö on Ylämyllyn keskuskeittiön alainen palvelukeittiö, joka kypsentää lounaan kappaletavaratuotteet ja energialisäkkeet, valmistaa salaattit sekä tilaa tuotetilaukset. Ylämyllyn keskuskeittiö valmistaa ja pakkaa loput Liperin koulun lounaan ruoat lämpimänä sekä koululaisten iltapäivätoiminnan välipalan. Ateriakuljetukset hoidetaan ruokapalvelun omana työnä. Koulun aterioita 139 kpl / koulupäivä. Liperin koululla on käytettävissä siivoustyöaikaa 17,13 t/pvä.

Kuva Liperin koulusta

Liperin koulun oppilasmäärä putoaa ennusteiden mukaan 37 oppilasta (30,6 %) lukuvuoteen 2029–2030 mennessä. Liperin koulussa on hyvät tilat yksisarjaiselle alakoululle. Koulun suunnitteluvaiheessa suunniteltiin tiloja 1,5 – sarjaiselle koululle, mutta varhaiskasvatus on tarvinnut tiloja hieman oletettua enemmän. Yksisarjaisenakin koulun jokaiselle luokalle mahtuisi tulevana vuosina 5–12 oppilasta enemmän, ilman että luokanopettajien määrää olisi olennaisesti tarvetta lisätä.

Lukuvuosi	1	2	3	4	5	6	yhteensä
2016–2017	27	35	19	29	22	16	148
2017–2018	25	27	35	19	29	22	157
2018–2019	19	25	27	35	19	29	154
2019–2020	25	19	21	21	33	19	138
2020–2021	23	22	17	19	21	33	135
2021–2022	20	22	21	19	20	22	124
2022–2023	15	20	21	21	17	19	113
2023–2024	15	20	19	26	24	17	121
2024–2025	15	15	20	19	26	24	119
2025–2026	16	15	15	20	19	26	111
2026–2027	15	16	15	15	20	19	100
2027–2028	15	15	16	15	15	20	95
2028–2029	12	15	15	16	15	15	92
2029–2030	13	12	15	15	16	15	90
2030–2031	13	13	12	15	15	16	84

Taulukko Liperin koulun oppilaiden määrästä lukuvuodesta 2016–2017 lukuvuoteen 2030–2031. Lähde Liperin kunta ja Väestörekisteri

4.4.4 Viinijärven koulu

Viinijärven koulussa on oppilaita 1.–6. vuosiluokilta. Lukuvuonna 2023–2024 koulussa on yhteensä 146 oppilasta. Oppilaista 93 (65,5 %) on koulukuljetuksessa.

Koulun tilojen yhteydessä on Viinijärven päiväkoti ja esiopetus, jossa lapsia yhteensä 69. Samassa kiinteistössä on myös Viinijärven kirjasto. Koulu on siirtynyt keväällä 2023 väistötiloihin sisäilmaongelmien takia. Koulun osittainen peruskorjaus ja uudisrakennus on tarkoitus valmistua 2026 loppuun mennessä. Päiväkoti toimii edelleen peruskorjattavassa osassa kiinteistöä.

Viinijärven koululla työskentelee vakituksena yhdeksän luokanopettajaa, kaksi erityisopettajaa, viisi koulunkäynninohjaajaa, kaksi kielten opettajaa, jotka ovat koululla kolmena päivänä viikossa. Lisäksi koululla on kaksi siivoajaa ja kaksi ruokapalveluiden työntekijää. Kiinteistönhuolto koululle ostetaan yksityiseltä toimijalta.

Koulu sijaitsee keskellä Viinijärven taajamaa. Koulu on ollut pitkään 1,5-sarjainen alakoulu, mutta on nyt luokka-aste kerrallaan siirtymässä yksisarjaiseksi.

Koululla toimii erityisopetuksen joustoryhmä, jossa on mahdollista myös kokoaikaiseen erityisopetukseen. Koulun ympäristössä on hyvät liikuntamahdollisuudet ja koululla toimii runsaasti iltakäyttäjiä.

Viinijärven koulun keittiö valmistaa koulun ruokasaliin lounaan lämpimänä sekä koululaisten iltapäivätoiminnan välipalan. Koulun aterioita 161 kpl / koulupäivä. Koulun keittiön toiminta lakkaa ja siirtyy Patteriston yksikön keittiöön Viinijärven uuden koulun rakennustyön ajaksi. Ateriakuljetukset hoidetaan ostopalveluna koulun purkutyön alkaessa. Siivoustyöaikaa koululla on varattu 14,09 t/pvä. Tarve vähenee huomattavasti väliaikaisesti purkamisen ja rakentamisen ajaksi.

Kuva Viinijärven koulusta

Viinijärven koulun oppilasmäärä on selkeässä laskussa. Viinijärven koulun oppilasmäärä tippuu lukuvuoden 2023–2024 146 oppilaasta ennusteiden mukaan 51 oppilasta (34,9 %) lukuvuoteen 2031–2032 mennessä. Viinijärven koulun oppilasmäärän lasku on huomioitu uuden koulun suunnittelussa pienentämällä koulua aikaisemmasta. Koulun uudet tilat mahdollistavat yksisarjaisen alakoulun toiminnan, eli maksimissaan noin 144 oppilaille. Yksisarjaisen Viinijärven koulun luokille mahtuisi vuosittain 4–10 oppilasta enemmän, ilman että luokanopettajien määrää olisi olennaisesti tarve lisätä.

Lukuvuosi	1	2	3	4	5	6	yhteensä
2016–2017	27	25	27	30	33	29	171
2017–2018	26	27	25	27	30	33	168
2018–2019	29	26	27	25	27	30	164
2019–2020	28	25	22	27	23	24	149
2020–2021	26	26	25	20	27	23	147
2021–2022	25	26	24	29	20	27	151
2022–2023	18	25	26	24	30	19	142
2023–2024	22	20	23	26	26	29	146
2024–2025	24	22	20	23	26	26	141
2025–2026	14	24	22	20	23	26	129
2026–2027	16	14	24	22	20	23	119
2027–2028	19	16	14	24	22	20	113
2028–2029	18	19	16	14	24	22	113
2029–2030	13	18	19	16	14	24	104
2030–2031	16	12	18	19	16	14	95

Taulukko Viinijärven koulun oppilaiden määrästä lukuvuodesta 2016–2017 lukuvuoteen 2030–2031. Lähde Liperin kunta ja Väestörekisteri

4.4.5 Ylämyllyn koulu

Paloaukean ja Jyrin yksiköt

Ylämyllyn koulun **Jyrin yksikössä** on oppilaita 1.–2. vuosiluokilta. **Paloaukean yksikössä** oppilaita 3–6. vuosiluokilta. Lukuvuonna 2023–2024 alakoulussa on yhteensä 532 oppilasta. Oppilasta 158 (29,7 %) on koulukuljetuksessa

Ylämyllyn alakoululla koululla työskentelee vakituisena 25 luokanopettajaa, 7 erityisopettajaa, kolme kielten opettaja, 12 koulunkäynninohjaaja ja Yläkoululla työskentelee vakituisesti 32 aineenopettajaa, 8 erityisopettajaa, 6 koulunkäynninohjaajaa. Kunnan kolme koulusihteeriä työskentelee fyysisesti Ylämyllyn koululla, mutta heidän työpanoksensa jakaantuu kaikille kouluille. Hankerahoituksen avulla on saatu alakoululle resurssiopettaja ja koulunkäynninohjaajia vuosittain jo useamman vuoden ajan. Ylämyllyn koulussa työskentelee rehtori ja kolme apulaisrehtoria. Jokaisella yksiköllä on oma apulaisrehtori. Talonmiehen työaika alakoululle on varattu 13,4 tuntia viikossa.

Alakoulun yhteydessä on erillinen liikuntahalli sekä ruokala/Jyrin keskuskeittiö. Koululla on runsaasti iltakäyttäjiä. Koulun ympäristössä erinomaiset ulkoliikuntapaikat.

Ylämyllyn keskuskeittiö valmistaa Jyrin ruokalaan alakoululaisten yksiköiden lounaat lämpimänä sekä koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminnan aamu- ja välipalat. Koulun aterioita 599 kpl / koulupäivä.

Jyrin yksikköön käytetään siivoustyöaikaa 8,49 tuntia ja Paloaukean yksikköön 18,30 tuntia päivässä.

Kuva Ylämyllyn koulun Paloaukean ja Jyrin yksiköistä.

Ylämyllyn alakoulun oppilasmäärä putoaa ennusteiden mukaan 142 oppilasta (26,7 %) lukuvuoteen 2031–2032 mennessä.

Lukuvuosi	1	2	3	4	5	6	yhteensä
2016–2017	79	75	76	72	69	83	454
2017–2018	98	79	75	76	72	69	469
2018–2019	93	98	79	75	76	72	493
2019–2020	83	93	87	86	75	73	497
2020–2021	87	86	91	88	90	75	517
2021–2022	78	90	86	93	88	91	526
2022–2023	99	77	90	82	95	91	534
2023–2024	82	96	76	90	89	99	532
2024–2025	68	82	96	76	90	89	501
2025–2026	78	68	82	96	76	90	490
2026–2027	66	78	68	82	96	79	469
2027–2028	68	66	78	68	82	96	458
2028–2029	62	68	66	78	68	82	424
2029–2030	47	62	68	66	78	68	389
2030–2031	69	47	62	68	66	78	390

Taulukko Ylämyllyn alakoulun koulun oppilaiden määrästä lukuvuodesta 2016–2017 lukuvuoteen 2030–2031. Lähde Liperin kunta ja Väestörekisteri

Patteriston yksikkö

Ylämyllyn koulun **Patteriston yksikössä** on oppilaita 7.–9. vuosiluokilta. Lukuvuonna 2023–2024 yläkoulussa on yhteensä 435 oppilasta. Oppilaista 204 (39 %) on

koulukuljetuksessa. Yläkoulu toimii juuri valmistuneessa uudessa kiinteistössä. Yläkoulun oppilasmäärä pysyy lähivuodet korkeana.

Koululla pystytään tarjoamaan hyvin vahvaa ja monipuolista oppimisen ja kasvun tukea pienryhmissä, joustoryhmissä sekä laaja-alaisen erityisopettajan avulla.

Patteriston yksikön keittiö valmistaa koulun ruokasaliin lounaan lämpimänä. Koululla valmistetaan aterioita 456 kpl / koulupäivä. Viinijärven uuden koulun rakennustyön ajan Patteriston yksikön keittiö valmistaa ja pakkaa lounaan lämpimänä luokkaruokailukohtaisesti Viinijärven siirtokouluun.

Patteriston yksikköön käytetään siivoustyöaika 34,04 tuntia päivässä.

Kuva Ylämyllyn koulun Patteriston yksiköstä

Lukuvuosi	7	8	9	yhteensä
2016–2017	127	136	135	398
2017–2018	147	127	136	410
2018–2019	148	147	127	422
2019–2020	139	119	132	390
2020–2021	141	133	119	393
2021–2022	145	137	139	421
2022–2023	157	149	145	451
2023–2024	150	148	140	438
2024–2025	169	150	148	467
2025–2026	147	169	150	466
2026–2027	159	147	169	475
2027–2028	147	159	147	453
2028–2029	150	147	159	456
2029–2030	139	150	147	436
2030–2031	130	139	150	419

Taulukko Ylämyllyn yläkoulun oppilaiden määrästä lukuvuodesta 2016–2017 lukuvuoteen 2030–2031. Lähde Liperin kunta ja Väestörekisteri

4.4.6 Honkalammen koulu

Honkalammen koulu on Liperin ylläpitämä peruskoulu vaativaa erityistä tukea tarvitseville oppilaille. Koulu tarjoaa esi- ja peruspetusta muun muassa vaikeimmin vammaisille, autistisille sekä psykososiaalista tukea tarvitseville lapsille ja nuorille. Koulussa on kuusi erityisluokkaa. Koulu järjestää myös kuntoutuslasten opetusta sekä akuuttiluokkaopetusta. Koulu ei pysty ottamaan opetukseen kaikkia niitä oppilaita, joilla olisi tarve vaativan erityisen tuen opetukseen.

Koulussa on lukuvuonna 2023–2024 yhteensä 35 oppilasta 12 eri kunnasta. Oppilasta 25 (71,5 %) on kuljetuksessa. Ne oppilaat, jotka eivät tarvitse kuljetusta asuvat pääasiassa Honkalampikeskuksen alueen asumisyksiköissä.

Koulu toimii Pohjois-Karjalan hyvinvointialueelta vuokratuissa tiloissa Honkalampikeskuksen alueen sisällä. Siivous, ruoka ja kiinteistönhuolto ostetaan Polkka Oy:ltä.

Tulevaisuudessa on syytä tarkastella myös Honkalammen koulun kokonaisuutta kokonaisedullisemmän toiminnan löytämiseksi. Tässä selvityksessä koulun toimintaa ei ole arvioitu.

Kuva Honkalammen koulusta.

5 Perusopetuksen, aamu- ja iltapäivätoiminnan, koulukuljetusten, opiskeluhuollon ja oppimisen tuen järjestäminen kouluittain

5.1 Lainsäädäntö

Opetuksen järjestäjän toimintaa esi- ja perusopetuksen järjestämisessä ohjaa perusopetuslaki (1998/628) ja perusopetusasetus (1998/852). Perusopetuslain 3 §:n mukaan opetus järjestetään oppilaiden ikäkauden ja edellytysten mukaisesti ja siten, että se edistää oppilaiden tervettä kasvua ja kehitystä. (13.6.2003/477) Opetuksessa tulee olla yhteistyössä kotien kanssa.

Perusopetusta suunniteltaessa, järjestettäessä ja siitä päätettäessä on ensisijaisesti huomioitava lapsen etu (11.3.2022/163 § 3a).

Opetus tulee kunnassa järjestää siten, että oppilaiden matkat ovat asutuksen, koulujen ja muiden opetuksen järjestämipaikkojen sijainti sekä liikenneyhteydet huomioon ottaen mahdollisimman turvallisia ja lyhyitä (21.8.1998/628 § 6).

Opiskeluhuollon järjestämistä ohjaa Oppilas- ja opiskeluhoitolaki 30.12.2013/1287.

5.2 Opetussuunnitelma

Opetussuunnitelman arvoperusta tähdentää oppilaan ainutlaatuisuutta ja oikeutta hyvään opetukseen. Perusopetus rakentuu elämän ja ihmisoikeuksien kunnioittamiselle sekä edistää hyvinvointia, demokratiaa ja aktiivista toimijuutta kansalaisyhteiskunnassa. Arvoperusta näkee kulttuurisen moninaisuuden rikkaudeksi ja painottaa kestävän elämäntavan välttämättömyyttä.

Joensuun seudun kasvatuksen ja koulutuksen arvot ovat oppiminen, hyvinvointi ja vastuullisuus. Arvot toteutuvat koulun arjessa oppimisen ilona, hyvinvoinnin lisääntymisenä ja vastuullisena toimintana.

Kuva Perusopetuksen opetussuunnitelman oppimiskäsitys, Lähde Opetushallitus

Koulun toimintakulttuurin tavoitteena on edistää oppimista, osallisuutta, hyvinvointia ja kestäväää elämäntapaa yhteistyössä oppilaiden, huoltajien ja yhteistyökumppaneiden kanssa. Toimintakulttuurissa näkyy paikallisuus ja kouluyhteisön omaleimaisuus ja sen kehittämisen ytimenä on oppiva kouluyhteisö. Toimintakulttuurilla on keskeinen merkitys perusopetuksen yhtenäisyyden toteuttamisessa ja se vaikuttaa merkittävästi opetuksen laatuun.

Koulun toimintakulttuuri muodostuu:

- työtä ohjaavien normien ja toiminnan tavoitteiden tulkinnasta
- johtamisesta sekä työn organisoinnista, suunnittelusta, toteuttamisesta ja arvioinnista
- yhteisön osaamisesta ja kehittämisestä
- pedagogiikasta ja ammatillisuudesta
- vuorovaikutuksesta, ilmapiiristä, arkikäytännöistä ja oppimisympäristöistä

Oppimisympäristöillä tarkoitetaan tiloja ja paikkoja sekä yhteisöjä ja toimintakäytäntöjä, joissa opiskelu ja oppiminen tapahtuvat. Oppimisympäristöihin kuuluvat myös välineet, palvelut ja materiaalit, joita opiskelussa käytetään. Oppimisympäristöjä arvioidessa otetaan huomioon myös tilojen luova hyödyntäminen. Koulut ratkaisevat kuinka oppilaiden ja huoltajien osallisuus oppimisympäristöjen suunnittelussa otetaan huomioon ja kuinka oppilaat ja huoltajat otetaan mukaan ideoimaan, toteuttamaan ja arvioimaan oppimisympäristöjen toimivuutta. Oppilaiden ja huoltajien asiantuntijuus tuo opetukseen arvokkaan lisän vierailijoita ja retkikohteita suunniteltaessa.

Oppimisympäristöjen toimivuutta, soveltuvuutta opetukseen, terveellisyttä ja turvallisuutta arvioidaan jatkuvasti. Lukuvuoden aikana vuosisuunnitelmaa arvioidessa valitaan myös oppimisympäristön kehittämiskohteet.

Kuva Oppimisympäristöt

Opetushallitus on täsmentänyt useita opetussuunnitelmien perusteita ja määräyksiä, joiden tavoitteena on vahvistaa oppilaan ja opiskelijan oikeusturvaa ja oppimisympäristön turvallisuutta. Lainsäädännössä edellytetään, että lapsen ja nuoren etu otetaan ensisijaisesti

huomioon aina, kun opetusta tai koulutusta suunnitellaan, järjestetään tai siitä päätetään. Kaikki muutokset paikallisiin opetussuunnitelmiin tulivat voimaan 1.8.2022.

5.3 Aamu- ja iltapäivätoiminta

Aamu- ja iltapäivätoiminnan järjestämisestä säädetään perusopetuslain (628/1998) luvussa 8 a (19.12.2003/1136). Kunta vastaa toiminnan kokonaisuudesta. Kunta voi järjestää aamu- ja iltapäivätoimintaa itse, yhdessä muiden kuntien kanssa tai se voi hankkia palvelut esimerkiksi järjestöiltä tai yhteisöiltä. Kunnalla ei kuitenkaan ole velvollisuutta tarjota toimintaa. Aamu- ja iltapäivätoimintaa järjestettäessä, toiminnan tulee tarjota turvallinen kasvuympäristö lapselle.

Aamu- ja iltapäivätoiminnan tavoitteena on tukea kodin ja koulun kasvatustyötä sekä lapsen tunne-elämän kehitystä ja eettistä kasvua. Lisäksi aamu- ja iltapäivätoiminnan tulee edistää lasten hyvinvointia ja tasa-arvoisuutta yhteiskunnassa sekä ennaltaehkäistä syrjäytymistä ja lisätä osallisuutta. Tehtävänä on lapsen kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin edistäminen. Toiminta tukee lapsen vapaa-ajan toimintaa sekä lapsen kasvua, kehitystä, koulunkäyntiä ja oppimista. Hyvin ja laadukkaasti järjestetty aamu- ja iltapäivätoiminta ohjaa lasten tarpeet ja edellytykset huomioon ottaen lapsia kasvamaan vähitellen aktiiviseen, terveelliseen ja kestävään elämäntapaan sekä elämään kansainvälistyneessä ja teknologisoituneessa maailmassa. Aamu- ja iltapäivätoiminnan lähtökohtana on vähentää lasten yksinäistä aikaa ilman turvallisen aikuisen läsnäoloa sekä tarjota lapselle kasvua, kehitystä ja oppimista edistävää monipuolista ja tarkoituksenmukaista toimintaa. Lapsen koulupäivä ja aamu- ja iltapäivätoiminta muodostavat lapsen kannalta eheän kokonaisuuden. Toiminnassa tavoitteena on avoin, rohkaiseva ja kiireetön ilmapiiri.

Iltapäivätoimintaa tarjotaan kaikissa toimintayksiköissä ja aamutoimintaa vuosittain vain Honkalammen koulun ja Ylämyllyn koulun Paloaukean yksikön pienryhmien yhteydessä. Iltapäivätoiminnan ryhmä perustetaan koulun yhteyteen, jos lapsia on ilmoittautunut kuusi tai enemmän.

Aamutoimintaa järjestetään aikaisintaan klo 7.00 alkaen koulun alkamiseen saakka. Aamu- ja iltapäivätoiminnan laajuus on 760 t/vuosi (noin 4 t/päivä). Toimintaa järjestetään koulun työpäivinä lukuun ottamatta lukukauden päättäjäpäiviä. Iltapäivätoiminta alkaa arkinen koulupäivän jälkeen ja päättyy klo 16.30. Lukuvuonna 2023–2024 iltapäivätoimintaan osallistui noin 90 lasta.

5.4 Koulukuljetukset

Koulukuljetuksia sääntelee perusopetuslaki (628/1999) erityisesti § 6 ja § 32. Laeissa ohjeistetaan muun muassa, että koulumatkojen tulisi olla mahdollisimman turvallisia ja lyhyitä sekä määritellään maksuttoman koulukuljetuksen kilometriraja (yli 5 km) ja koulumatkaan käytettävissä oleva enimmäisaika päivässä (2,5 tuntia alle 12 v., 3 tuntia yli 13 v.).

Liperin kuntaan on laadittu koulukuljetussääntö, joka sisältää lakeja täydentävät periaatteet, joiden mukaan kunnassa myönnetään maksuton tai maksullinen koulukuljetus.

Koulukuljetussääntö sisältää muun muassa listan teistä, jotka on määritelty vaarallisiksi.

Hyvinvointilautakunta hyväksyi kuljetussäännön päivitykset kokouksessaan 18.4.2024.

Liperin kunnan alueella koulukuljetukset on kilpailutettu 2021 ja silloin kilpailutuksen sopimuskaudeksi tuli 1.8.2021–31.7.2024 jonka lisäksi mahdollisuus käyttää 1 + 1 +1 optiovuodet. Kilpailutuksessa kunnalla on käytettävissä 14 pikkubussia, joiden koko vaihtelee 13 paikkaisesta 31 paikkaiseen autoon. Ensimmäinen optiovuosi 1.8.2024–31.7.2025 on päätetty ottaa käyttöön, koska kuljetukset on saatu hyvin järjestettyä nykyisellä kalustolla. Uusi kilpailutus täytyy toteuttaa 2026 syksyllä. Uudet liikennöitsijät aloittaisivat 1.8.2027.

Edellä mainitun lisäksi koulukuljetuksia järjestetään myös julkista Waltti-liikennettä hyödyntäen neljällä linja-autolla Liperin (W124), Viinijärven (W127), Vaivion (W131) ja Tutjunniemen (Elyn Rääkkylän auto) suunnasta. Nykyinen sopimuskausi, Rääkkylän autoa lukuun ottamatta on 3.6.2019–5.6.2022, jonka lisäksi 1 + 1 + 1 optiot 1.6.2025 saakka. Uutta kilpailutusta valmistellaan parhaillaan. Uudessa kilpailutuksessa aiemmat linjat jatkavat pääsääntöisesti entisellään, paitsi Liperin ja Ylämyllyn välistä liikennettä ohjataan osittain kulkemaan myös Mattisenlahden kautta. Rääkkylän auton liikenne toteutettu yhdessä Ely-keskuksen kanssa ja sopimus on voimassa vielä lukuvuode 2024–2025. Reitin jatkumisesta ei ole vielä varmuutta.

Tilastointipäivä	esioppilaat	perusopetus
2021	38	582
2022	30	599
2023	17	576

Taulukko Koulukuljetuksessa olevien esi- ja perusopetuksen oppilaiden määrä 2021–2023

5.5 Lapsen ja nuoren oppimisen ja kasvun tuen järjestäminen kouluittain

Seuraavassa on kuvattu oppimisen tuen ja opiskeluhuollon toimien järjestämistä eri kouluilla. Erityisopetus ja koulunkäynninohjaajien antama tuki järjestetään kunnan puolelta. Myös hyvinvointipedagogit ovat kunnan palkkaamia varhaisen tuen työntekijöitä koulun arjessa. Kouluterveydenhuolto, kuraattori- ja psykologipalvelut kouluille järjestää hyvinvointialue Siunsote.

5.5.1 Mattisenlahti

Mattisenlahden koulu on inklusiivinen lähikoulu ja oppilaita tuetaan kaikilla tuen portailla. Mattisenlahden koulussa luokanopettajien lisäksi työskentelee yksi koulunkäynnin ohjaaja ja kokoaikainen laaja-alainen erityisopettaja valtion erityisavustuksen tuella. Koululla on käytössä opiskeluhuollon tuki. Koulukuraattori ja terveydenhoitaja käyvät koululla noin kahtena päivänä kuukaudessa ja psykologi tarpeen mukaan eli noin kerran kuukaudessa ja lääkäri 4–5 kertaa vuodessa. Mattisenlahdessa iltapäivätoiminnan ryhmä ei ole toteutunut vuosittain pienen osallistujamäärän takia. Tehostetun tuen oppilaita 18,6 % ja erityisen tuen oppilaita 8,5 %.

5.5.2 Salokylän koulu

Salokylän koulu on inklusiivinen lähikoulu ja oppilaita tuetaan kaikilla tuen portailla. Salokylän koulussa työskentelee luokanopettajien lisäksi yksi koulunkäynnin ohjaaja ja

laaja-alainen erityisopettaja. Lisäksi valtion erityisavustuksen tuella on saatu palkattua tarpeen mukaan lisähenkilöstöä. Koululla on käytössä opiskeluhuollon tuki. Koulukuraattori ja terveydenhoitaja käyvät koululla noin kahtena päivänä kuukaudessa ja psykologi tarpeen mukaan eli noin kerran kuukaudessa ja lääkäri 4–5 kertaa vuodessa. Tehostetun tuen oppilaita on 24,6 % ja erityisen tuen oppilaita 4,9 %.

5.5.3 Liperin koulu

Liperin koulu on inklusiivinen lähikoulu ja oppilaita tuetaan kaikilla tuen portailla. Koulurakennuksessa toimii perusopetuksen ryhmien lisäksi 5- ja 6-vuotiaiden esioppilaiden ryhmät ja valmistavan opetuksen ryhmä. Joustoryhmässä on mahdollista tarjota kokoaikaista erityisopetusta.

Perusopetuksen puolella työskentelee luokan ja kielten opettajien lisäksi 3 vakituista koulunkäynninohjaajaa, erityisluokanopettaja ja erityisopettaja. Lisäksi valtion erityisavustuksella on pystytty palkkaamaan lisäresurssia.

Koululla on käytössä opiskeluhuollon tuki. Koulukuraattori, koulupsykologi ja terveydenhoitaja työskentelevät koululla 1–2 päivänä viikossa. Koululääkäri käy tarpeen mukaan, muutamia kertoja vuodessa. Kouluterveydenhoitajan, koulupsykologin ja kuraattorin työhuoneet sijaitsevat Taitola-rakennuksessa. Tehostetun tuen oppilaita 15 % ja erityisen tuen oppilaita 16,6 %. Maahanmuuttajataustaisia oppilaita oli 6,67 % kaikista oppilaista.

Liperin koulussa aamuhoito on järjestetty yhteistyössä varhaiskasvatuksen kanssa. Koulun tiloissa sijaitsevat esioppilaiden ja viisivuotiaiden ryhmät, joihin on otettu yksittäisiä oppilaita aamuhoitoon. Aamuhoitoa varhaiskasvatuksen puolella järjestetään vain moniammatillisen työryhmän puoltavalla lausunnolla. Mikäli aamuhoidolle on enemmän tarvetta, toimintaa voidaan järjestää hyvinvointilautakunnan 22.2.2024 § 20 päätöksen mukaisesti.

Liperin koululla iltapäivätoimintaa järjestetään 1.–2.luokan ja tarvittaessa erityisen tuen oppilaille. Toimintaa järjestetään klo 12.15–16.30 välisenä aikana. Ohjelma sisältää monipuolista toimintaa viikkosuunnitelman mukaisesti.

5.5.4 Viinijärven koulu

Viinijärven koulu on inklusiivinen lähikoulu ja oppilaita tuetaan kaikilla tuen portailla. Joustoryhmässä on mahdollista tarjota kokoaikaista erityisopetusta. Koulurakennuksessa toimii perusopetuksen ryhmien lisäksi Viinijärven päiväkotikielinen kirjasto.

Perusopetuksen puolella työskentelee luokan ja kielten opettajien lisäksi 5 vakituista koulunkäynninohjaajaa, erityisluokanopettaja ja erityisopettaja. Erityisopettajat työskentelevät paljon samanaikaisopetuksessa luokissa ja tekevät tiivistä yhteistyötä opettajien ja ohjaajien kanssa. Viinijärven koulussa on viime vuosina panostettu yhteisopettajuuteen, joka mahdollistaa mm. oppilaiden joustavat ryhmittelyt.

Koululla on käytössä opiskeluhuollon tuki. Koulukuraattori ja kouluterveydenhoitaja työskentelevät koululla 2 päivänä viikossa. Koulupsykologin palveluita koululla ei

säännöllisesti ole ollut saatavilla. Koululääkäri käy tarpeen mukaan, muutamia kertoja vuodessa. Tehostetun tuen oppilaita 21,4 % ja erityisen tuen oppilaita 9,0 %.

Viinijärven koululla iltapäivätoimintaa järjestetään 1.–2.luokan ja tarvittaessa erityisen tuen oppilaille. Toimintaa järjestetään klo 12.15–16.30 välisenä aikana. Ohjelma sisältää monipuolista toimintaa viikkosuunnitelman mukaisesti.

5.5.5 Ylämyllyn koulu

Ylämyllyllä 1.–6. luokilla opetus ja kasvatus tapahtuvat inklusiivisesti omista kotiluokista käsin. Vahva yleinen, tehostettu ja erityinen tuki onnistuvat luokanopettajan, aineenopettajan ja erityisluokanopettajan sekä luokka-asteen ohjaajapalvelujen avulla. Yleisopetuksen luokissa on eri tuen portailta olevia lapsia. Jokaisella luokka-asteella on joustoluokka, jonka opettajana toimii erityisluokanopettaja. Joustoluokkamallissa oppilaan tukeminen tapahtuu joko oppilaan omassa kotiluokassa samanaikaisopetuksessa tai pienryhmässä erityisopetuksen joustoluokassa. Joustoluokassa voi olla samaan aikaan opiskelemassa usealta rinnakkaisluokalta eri tuen portaalla olevia oppilaita. Koulunkäynnin ohjaajapalveluja on Jyrin yksikössä laskennallisesti 2/luokka-aste ja Paloaukealla 1,5 koulunkäynnin ohjaaja/luokka-aste. Paloaukealla (PL 1–5) ja Patteriston yksikössä (PL 6–9) sijaitsee koko kuntaa palvelevat pienluokat, joihin tulee oppilaita moninaisin tuen tarpein, jos oman koulun tai kotiluokan tuki ei riitä.

Ylämyllyllä järjestetään aamutoimintaa jokaisena arkipäivänä klo 7–9 (10) oppilaiden koulun alkamiseen asti. Aamutoiminta on tarkoitettu pääasiassa 1.luokkalaisille, mutta myös tuen tarpeesta riippuen voidaan aamutoimintaa ottaa oppilaita ylemmiltä luokilta (2.lk, ja hyvin poikkeuksellisesti 3.luokkalaisia). Aamutoimintaa järjestetään Jyrin yksikössä. Iltapäivätoimintaa järjestetään Jyrin yksikössä sekä Honkalammen koulun kanssa yhteistyössä Paloaukean yksikössä erityislapsille. Jyrin iltapäivätoiminnassa on n.60 lasta ja 4–5 ohjaajaa. Paloaukealla erityislasten iltapäivätoiminnassa on 2 ohjaajaa 6–8 lasta kohden. Molemmissa yksiköissä on sairaan lapsen hoitotoimenpiteitä, jotka vaativat ohjaajilta erityisosaamista ja näin ollen tarvitaan myös työpanosta enemmän.

Ylämyllyn koulun Patteriston yksikössä opiskelevat kaikki kunnan yläkouluikäiset. Koulurakennus on uusi ja esteetön. Tuen malli on kaikilla yläkoulun luokka-asteilla samanlainen. Jokaista ikäluokkaa kohti on yksi laaja-alainen erityisopettaja sekä pienryhmä, jossa on erityisluokanopettaja ja koulunkäynninohjaaja. Oppilaalla on mahdollisuus saada joko osa-aikaista tai kokoaikaista erityisopetusta joustavasti tarpeen mukaan. Pienryhmien ja yleisopetuksen välillä tapahtuu oppilaiden liikkumista molempiin suuntiin eri oppiaineissa.

Yläkoululla työskentelee sekä erityisluokanopettajia että laaja-alaisia erityisopettajia, ja he antavat oppilaan tarvitsemaa tukea yksilölliset tarpeet huomioiden joko eriytettyinä tai tiimiopettajana toimien. Lisäksi joustavaa perusopetusta annetaan JOPO-luokalla, jossa koulunkäynninohjaaja ja erityisluokanopettaja muodostavat työparin. Koulu on kehittänyt erityisopetusta entistä enemmän kohti yksilön tuen monipuolisesti huomioivaa inklusiivista mallia. Koulussa toimii lisäksi vahvan tuen pienluokka, johon

ohjaututaan monialaisen pedagogisen ryhmän esityksestä. Patteriston yksikössä on jokaisessa pienryhmässä yksi koulunkäynninohjaaja, vahvan erityisen tuen ryhmässä 2–3 sekä yleisopetuksessa 1–2 koulunkäynninohjaajaa.

Koululla on käytössä opiskeluhuollon tuki. Koulukuraattorit ja kouluterveydenhoitajat sekä hyvinvointipedagogit työskentelevät sekä ylä- että alakouluilla päivittäin. Koulupsykologin palveluita koululla on 3–4 päivänä viikossa. Koululääkäri käy tarpeen mukaan kuukausittain. Tehostetun tuen oppilaita 20,0 % ja erityisen tuen oppilaita 9,5 %. Maahanmuuttajataustaisia oppilaita on 1,25 % kaikista oppilaista.

5.5.6 Honkalammen koulu

Honkalammen koulu on vaativan erityisen tuen Elmeri-koulu. Honkalammen koulu tarjoaa esiopetusta ja perusopetusta oppilaille, joilla on kehitysvammaisuutta, autistisia piirteitä sekä psykososiaalisen tuen tarvetta. Kaikki oppilaat ovat erityisen tuen piirissä. Opetusta annetaan toiminta-alueittain ja oppiainejakoisesti. Koulussa on noin 35 oppilasta, joista osa on koulussa esimerkiksi yhden lukukauden määräaikaisella jaksolla. Koululla järjestetään myös aamu- ja iltapäivätoimintaa oppilaille.

Honkalammen koulussa työskentelee rehtori, kuusi erityisluokanopettajaa ja noin 25 koulunkäynninohjaajaa. Honkalammen koulu tekee tiivistä moniammatillista yhteistyötä Honkalampi-keskuksen erityisryhmien asiantuntijapalvelujen terapeuttien, lääkäreiden ja muiden asiantuntijoiden kanssa. Yhteistyökumppaneitamme ovat myös Honkalampi-keskuksen osastot Muksula-Pauliina, Pysäkki ja Tuulikello sekä oppilaidemme kuntouttavat terapeutit. Kouluterveydenhuollon järjestää Siun sote. Kouluterveydenhoitaja käy koululla 4–5 kertaa lukuvuodessa ja koulukuraattori tarvittaessa.

Honkalammen koulun kaikki tilat ovat esteettömiä. Jokaisessa luokassa on eriyttämistila tai useita eriyttämistiloja esimerkiksi oppilaille, joilla on pulmia aistisäätelyssä. Koulun käytössä on oma kotitalousluokka sekä yhteiskäytössä olevat terapia-allas, liikuntasali ja kaksi terapiatilaa. Koululla on käytettävissä monenlaisia apuvälineitä ja oppimateriaaleja erilaisten oppilaiden tarpeisiin.

Honkalammen koulu järjestää oppilaille aamutoimintaa Honkalammen koululla ja iltapäivätoimintaa klo 15.30 saakka. Noin puolet oppilaista on aamu- ja iltapäivätoiminnassa ja se järjestetään heille erityisluokanpäättökseen perusteella maksuttomasti.

Tehostetun tuen oppilaita 0 % ja erityisen tuen oppilaita 100 %.
Maahanmuuttajataustaisia oppilaita on 11,4 % kaikista oppilaista.

6 Koulujen kunto ja kustannukset

6.1 Koulukiinteistöjen kunto, terveellisyys ja peruskorjaustarve

Koulukiinteistöjen terveellisuutta ja turvallisuutta arvioidaan kolmen vuoden välein pidettävissä lakisääteisissä kouluyhteisön tarkastuksissa. Tarkastukset on pidetty kaikilla kouluilla säännöllisesti. Tarkastuksissa arvioidaan moniammatillisesti koulujen tilojen toimivuutta ja turvallisuutta sekä kouluyhteisön hyvinvointia.

Kouluverkko selvitystä varten on tilattu erillisiä kuntoarvioita Salokylän ja Mattisenlahden kouluista sekä Ylämyllyn koulun Jyrin ja Paloaukean yksiköistä. Salokylän ja Jyrin yksiköiden kuntoarviot on toteuttanut Insinööritoimisto 2K ja Paloaukean yksikössä ja Mattisenlahden koululla Suomen Rakennusterveyspalvelut Oy.

Seuraavana esitetyt korjausarviot ja -summat perustuvat suoraan kuntoarvioiden raportteihin, eikä mahdollisia korjaussuunnitelmia ole vielä tarkennettu.

6.1.1 Mattisenlahden koulu

Mattisenlahden koulu on rakennettu n. vuonna 1940 ja laajennettu 1991. Koulu toimii kahdessa rakennuksessa, joiden kokonaispinta-ala on 677,6 m². Kiinteistössä on välittömästi tehtävä pieniä korjattavia huoltotoimenpiteitä. Kuntoarviossa suositellaan runsaasti erilaisia lisätutkimuksia mm. alapohja-, välipohja- ja ulkoseinien alaosarakenteeseen. Kiinteistön ikääntymisen vuoksi lähitulevaisuudessa tulee korjata mm. vesijohdot ja vesikalusteet, öljylämmityskattila.

Keskeisiä huomioita:

- rikkoutuneen räystäskourun ja räystäsrakenteen korjaus
- vesikatteen reiän paikkaus
- b-rakennuksen oven ja kaiteiden korjaus
- pihavalaistuksen uusiminen

Välttämättömät korjaukset rakenteeseen ja tekniikkaan kymmenen vuoden sisällä 530 000 €, 782 €/m² on kuvattu alla olevassa taulukossa. Summa ei sisällä suunnittelua, mahdollisia tilojen muutostarpeita, sisäpintojen uusimista tai tekniikan nykyaikaistamista.

Luku		Kustannusarvio (x 1000€) ja ehdotettu toteutusvuosi											
		2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	Yhteensä
3	Rakennustekniset työt	20	5	65	37	52	45	-	3	-	-	5	232
4	LVI-työt	8	-	45	-	-	-	150	-	-	-	60	263
5	Sähkötyöt	15	-	-	-	-	-	-	-	-	-	20	35
	Yhteensä	43	5	110	37	52	45	150	3	-	-	85	530

Taulukko Mattisenlahden koulun korjauskustannusarvio, lähde Suomen rakennusterveyspalvelu Oy:n kuntoarvio

6.1.2 Salokylän koulu

Päärakennus on rakennettu 1924, kokonaisneliöt kahdessa rakennuksessa 817m². Kiinteistö ei palvele kaikilta osin opetuksen järjestämistä, mm. liikunnan opetusta toteutetaan Liperin koulun tiloissa.

Rakennusten ilmanvaihtoa ei korjauksista huolimatta ole saatu riittäväksi ja hiilidioksiditasot nousevat koulupäivän aikana. Lämpötilan hallinnassa on puutteita, osa tiloista talvella kylmiä ja kesäisin/syksyisin liian kuumia. Rakennuksen internet-yhteydet riittämättömät. Etenkin sivurakennuksen osalta on raportoitu sisäilmasto-oireita.

Koululle on tehty asbesti- ja haitta-ainekartoitus sekä kuntoarvio 2024. Koulun sähkö, vesi tai viemäriverkostosta ei ole saatavilla korjaushistoriaa tai piirustustietoja. Koululle on tarpeellista tehdä lisätutkimuksia mm. alapohjan kunnan tarkistamiseksi.

Päärakennuksessa on runsaasti korjausta vaativia kohteita

- Julkisivun ja sisätilojen puupintojen huolto
- ikkunoiden vaihto
- Liikuntasalin lattian vaihto
- Ryömintätilan tuuletuksen korjaus, tuuletus puutteellinen
- Lumiesteiden korjaus
- Sivurakennuksen julkisivun huoltokorjaus ja ikkunoiden ja ovien uusiminen

Välttämättömät korjaukset rakenteeseen ja tekniikkaan kymmenen vuoden sisällä 239 500 €, 293 €/m² on kuvattu alla olevassa taulukossa. Summa ei sisällä suunnittelua, mahdollisia tilojen muutostarpeita eikä kuntoarviossa lisäselvitettäväksi esitettyjen asioiden mahdollisia korjaustarpeita. Salokylän koulun osalta peruskorjauksella ei saada tehtyjä ilmastonin kokonaiskorjausta eikä toiminnan kannalta tarpeellisia tilamuutoksia.

PTS-EHDOTUS JA SUOSITELLUT LISÄTUTKIMUKSET

Salokylän koulu

Taulukko 2

Rakennustekniikan PTS-ehdotus

Kustannusarviot (alv 0 %). Suunnittelukulut eivät sisälly arvioon.

Nimike ja toimenpide	KL	Kustannukset toteutusvuosittain (x 1000 EUR)										EUR yht.
		2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	
11 ALUEOSAT												
111 MAAOSAT	1											0
Koulun salaojitus			50									50
Lisärakennuksen salaojitus			40									40
113 PÄÄLLYSTEET	3											
Pihan lanaus			0,5									0,5
Kasvillisuuden poistaminen seinustalta			0,5									0,5
114 ALUEVARUSTEET	4											
115 ALUERAKENTEET	3											
12 TALO-OSAT												
121 PERUSTUKSET	3											
Perusmuurin injektointi ja maalaus			4									4
Perusmuurin vedeneristys												0
Alapohjan tuuletusaukot			2									2
122 ALAPOHJAT	2											
Ryömintätilan kuntotutkimus			3									3
Huoltoluukku lisärakennukseen		1										1
123 RUNKO	3											
US halkeamien korjaus				2								2
124 JULKISIVUT	4											
AHA- kartoitus			2									2
Julkisivujen huoltomaalaus pääarak.				30								30
Julkisivujen huoltomaalaus lisärak.				10								10
Ulko-ovien uusiminen pääarak.				3								3
Ulko-ovien uusiminen lisärak.				2								2
Ikkunoiden uusiminen pääarak.				35								35
Ikkunoiden uusiminen lisärak.				13								13

126 VESIKATOT	3											
Päärakennuksen vk huoltomaalaus				6								6
Lisärakennuksen vk huoltomaalaus				5								5
Lumiesteiden korjaus		0,5										0,5
Sadeveden ohjauksen parantaminen		1										1
13 TILAOSAT												
131 TILAN JAKO-OSAT	4											
132 TILAPINNAT	4											
Liikuntasalin lattiapinta		6										6
Puuportaiden kunnostus ja maalaus		2										2
Sisätilojen huoltomaalauksia				3			3					6
Muovimattojen uusimista tarpeen mukaan							10					10
133 TILAVARUSTEET	4											
Varusteiden uusiminen tarpeen mukaan							5					5
YHTEENSÄ		10,5	102	109	0	0	18	0	0	0	0	239,5

Taulukko Salokylän koulun korjaustarvekatselmus ja suositellut lisätutkimukset, lähde insinööritoimisto 2K korjaustarvekatselmus

6.1.3 Ylämyllyn koulun Jyrin yksikkö

Jyrin yksikkö on rakennettu 1952 kasarmirakennukseksi ja muutettu vuosien 2003 ja 2004 peruskorjauksissa koulukäyttöön, kokonaispinta-ala 1887m². Koulun tilat eivät täydellisesti palvele opetussuunnitelman mukaista opetusta mm. eriyttämiseen ja pienryhmätyöskentelyyn on niukasti tiloja. Alakerran pienemmissä luokkatiloissa rajoitetut ryhmäkoot ilmanvaihdon riittävyyden takaamiseksi. Lähialueen liikennejärjestelyt vaativat korjauksia turvallisuuden ja sujuvuuden parantamiseksi.

Rakennukseen on tehty kuntotutkimus 2017, jota on täydennetty 2024.

Keskeisiä huomioita:

- Kellarin perusmuurin tekninen käyttöikä ylittynyt, kosteusrasitusta havaittu ja lisätutkimus tarpeellinen
- vesikatteen kunto tarkistettava

- Rästäslaudoitus osittain laho, korjattava
- Korjaustarvetta rästäskouruissa, syöksytorvissa
- Julkisivun korjaustarve kokonaisuutena selvitettävä, runsaasti havaintoja
- Pohjaviemärin kunto selvitettävä, tekninen käyttöikä ylittynyt
- Vesijärjestelmien pumppujen uusinta
- Teräsportaiden verkon korjaus
- Alapohjarakenteen uusiminen peruskorjauksen yhteydessä
- sisäpinnoilla laajasti korjaus/uusimistarvetta

Välttämättömät korjaukset rakenteeseen ja tekniikkaan kymmenen vuoden sisällä 360 000 €, 191 €/m² on kuvattu alla taulukossa. Summa ei sisällä suunnittelua, mahdollisia tilojen muutostarpeita tai tekniikan nykyaikaistamista ja sisältää vain niukasti sisäpintojen uusimisen kustannuksia.

PTS-EHDOTUS JA SUOSITELLUT LISÄTUTKIMUKSET

Taulukko 2 Rakennustekniikan PTS-ehdotus

Kustannusarviot (alv 0 %). Suunnittelukulut eivät sisälly arvioon.												
Nimike ja toimenpide	KL	Kustannukset toteutusvuosittain (x 1000 EUR)										EUR yht.
		2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	
11 ALUEOSAT												
111 MAAOSAT	4											
Salaajien kuvaus ja huuhtelu			4									4
113 PÄÄLLYSTEET	3											
Asfaltin paikkakorjauksia						6						6
114 ALUEVARUSTEET	4											
Leikkivarusteiden korjaus		1										1
115 ALUERAKENTEET	3											
Teräsportaiden verkon korjaus		1										1
Tukimuurin korjaus		0,5										0,5
Pihakatoksen sadeveden ohjaus		1,5										1,5
Sisäänkäyntikatoksen huoltomaalaus			1,5									1,5
12 TALO-OSAT												0
121 PERUSTUKSET	2											
Perusmuurin veden- ja lämmöner.											90	90
Perusmuurin sisäp. korjaus											45	45
122 ALAPOHJAT	2											
Kellarin alapohjarakenteen uusinta											130	130
123 RUNKO	3											
124 JULKISIVUT	2											
Julkisivun kuntotutkimus			3									3
Julkisivun huoltomaalaus (varaus, tarkentuu tutkimuksen jälkeen)						25						25
Ikkunoiden vesipeltien korjaus		2										2
Ovien huolto ja huoltomaalaus			3									3
126 VESIKATOT	3											

Vesikatteen huoltomaalaus (tarkentuu kuntoarvion yhteydessä)					15							15
Syöksytorven korjaus		0,5										0,5
Rästäskourun korjaus		0,5										0,5
13 TILAOSAT												0
131 TILAN JAKO-OSAT	4											
Sisäpintojen halkeamien korjaus		0,5										0,5
132 TILAPINNAT	3											
Muovimattojen uusimisia tarpeen mukaan							25					25
133 TILAVARUSTEET	4											
Uusimisia tarpeen mukaan							5					5
YHTEENSÄ		7,5	11,5	0	40	6	30	0	0	0	265	360

Taulukko Jyrin yksikön korjaustarvekatselmus ja suositellut lisätutkimukset, lähde insinööri toimisto 2K korjaustarvekatselmus

6.1.4 Ylämyllyn koulun Paloaukean yksikkö

Paloaukean yksikkö on 1950-luvulla rakennettu kasarmirakennus, joka on 2007 tehdyssä laajassa peruskorjauksessa muutettu koulurakennukseksi, kokonaispinta-ala 3-kerroksisessa rakennuksessa 5145m². Kellarikerroksessa rajoitetut ryhmäkoot

ilmanvaihdon riittävyden takaamiseksi. Kiinteistöön mahtuu hyvin 17 perusopetusryhmää (22–24 oppilasta/ryhmä). Lähialueen liikennejärjestelyt vaativat korjauksia turvallisuuden ja sujuvuuden parantamiseksi.

Kiinteistöön on tehty kuntoarvion 2024. Keskeisiä huomioita:

- Käyttövesiputkistossa pistemäisiä vuotoja, vaikka uusittu 2007
- Lumiesteiden korjaus
- Tilojen 107 ja 108 ääniosastojen puutteiden korjaus
- Ikkunapeltien osittaista korjausta
- Lähitulevaisuudessa ikääntymisen vuoksi korjattavia lämmönjakoon liittyviä korjauksia, vesiputkistot ja vesikalusteet. Lämmitysjärjestelmän venttiilit ja termostaatit uusittava.

Välttämättömät peruskorjaustarpeen kymmenen vuoden sisällä 948 000 €, 184 €/m².

Summa ei sisällä suunnittelua, mahdollisia tilojen muutostarpeita, sisäpintojen uusimista tai tekniikan nykyaikaistamista.

Luku		Kustannusarvio (x 1000€) ja ehdotettu toteutusvuosi											
		2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	Yhteensä
3	Rakennustekniset työt	18	21	6	17	-	-	3	-	-	25	18	108
4	LVI-työt	-	-	-	25	-	570	100	-	15	-	-	710
5	Sähkötyöt	-	-	-	-	-	-	30	-	-	-	100	130
	Yhteensä	18	21	6	42	-	570	133	-	15	25	118	948

Taulukko Paloaukean yksikön korjauskustannusarvio, lähde Suomen rakennusterveyspalvelu Oy:n kuntoarvio

6.2 Koulujen kustannusrakenne

Koulujen kustannukset jakaantuvat sisäisiin ja ulkoisiin kustannuksiin. Sisäisiä kustannuksia ovat toisille tulosalueille maksetut sisäiset erät mm. vuokrat, ruokailukustannukset sekä toimistopalvelut. Vuokrien sisällä on kiinteistöhuollon ja siivouksen kustannukset.

Ulkoisia menoja ovat kunnasta ulospäin maksettavat menoerät kuten palkat ja tarvikkehankinnat sekä ict- ja puhelinkustannukset.

Seuraavassa taulukossa on kuvattu alakoulujen vuoden 2023 sisäinen ja ulkoinen toimintakate kokonaissummina sekä €/oppilas. Sisäisten erien kokonaisuuden lisäksi on kirjattu niiden sisälle kuuluvat vuokrat ja pääomavuokrat.

	ulkoiset kustan- nukset €	ulkoiset kustan- nukset €/oppilas	sisäiset kustan- nukset €	sisäiset kustan- nukset €/oppilas	vuokra €	pääoma- vuokra €

Mattisenlahden koulu	308 436	5141	123 162	2053	51 888	20 148
Salokylän koulu	352 422	5777	139 423	2286	84 276	4044
Liperin koulu	835 558	6905	506 193	4183	245 676	140 124
Viinijärven koulu	894 900	6129	804 019	5507	602 244	63 084
Ylämylly alakoulu	3 056 558	5844	1 300 423	2486	552 960	267 900

Taulukko koulujen ulkoisista ja sisäistä kustannuksista

Liperin ja Viinijärven korkeita sisäisiä eriä selittää vuokralla olevat siirtotilat sekä Liperin uusi koulurakennus.

7 Lapsivaikutusten arviointi

Kouluverkkoselvityksessä on tehty laajaa lapsivaikutusten arviointia yleisellä tasolla.

Lapsivaikutusten arviointia varten on kuultu kaikkia Salokylän ja Mattisenlahden koulujen oppilaita työpajoissa 29.5. ja 8.5.2024. Kuulemiseen osallistuivat hyvinvointijohtaja Riitta Lappalainen, koulunuorisotyöntekijä/Lapsiystävällinen Kunta -koordinaattori Miia Nivala ja hyvinvointipedagogi Anu Martikainen.

Kouluverkkopäätös koskettaa laajasti ajatellen kaikkia perusopetuksen oppilaita eli n. 1350 oppilasta. Erityisesti kouluverkkopäätöksillä on vaikutusta kyläkoulujen oppilaisiin eli noin 100–120 oppilaaseen.

Kouluverkkoon kohdistuvilla päätöksillä on aina laajoja vaikutuksia, vaikutukset lapsiin voivat olla myönteisiä tai kielteisiä. Jokaisella skenaarioilla on aina hyvin erilaiset vaikutukset eri koulujen oppilaille, vaikutukset voivat olla erilaisia myös oppilastasolla.

Kyläkoulujen oppilaiden työpajat toteutettiin kolmella teemalla, jotka käsiteltiin pienryhmissä lapsikeskeisiä menetelmiä käyttäen keskustellen, kirjoittaen ja piirtäen. Ensimmäinen teema käsitteli oppimisympäristöä ja ilmapiiriä. Toinen teema käsitteli koulumatkoja ja kolmas toiveita, pelkoja ja muutoksia jos koulu/luokka vaihtuisi. Lapsen oikeudet on huomioitu teemoittain kattavasti. Lasten kuulemisen teemat ja lasten vastaukset liittyvät olennaisesti lapsen oikeuksiin.

Lapsilta kysyttiin iloja, harmituksia sekä toiveita kouluun liittyvissä asioissa. Lapset kertoivat myös koulumatkastaan sekä pohtivat, mitä toivoisivat uudelta koululta ja/tai kertoisivat omasta koulustaan. Perheet olivat saaneet tiedon kuulemisista ja suurin osa lapsista oli tietoisia kuulemisesta. Myös tehtäviä annettaessa huolehdittiin apukysymysten avulla, että käsiteltävä aihe ymmärrettiin oikein. Lapset jaettiin yhdysluokissa kolmeen ryhmään. Opettaja auttoi ryhmien jaossa. Jokainen ryhmä kiersi kaikki tehtäväpisteet, joita ohjasi työryhmän jäsen.

Ilot, harmitukset ja toiveet kirjoitettiin 2–3 hengen ryhmissä Pelastakaa lasten luomille, kuvitetuille kuulemispohjille. Tehtävää ohjaava aikuinen kertoi ennalta kirjattuja apukysymyksiä, joihin lapset vastasivat pohtien omaa kouluaan työrauhan ja oppimisen näkökulmasta.

Omasta koulusta lapset kertoivat oman koulun kuvalla kuvitetun ajatuskartan avulla yhdessä koko ryhmän ja ohjaajan kanssa pohtien, mitä siitä kertoisi uudelle oppilaalle. Toisena tehtävänä ryhmä pohti, mitä itse toivoisi uuteen kouluun mennessään, mitä pelkoja uuteen kouluun menossa olisi.

Koulumatkojen pituutta, kulkemista ja turvallisuutta pohdittiin piirtämällä oma koulumatka yhteiselle isolle paperille. Matkan varrelle kirjoitettiin koulumatkan pituus, kulkemisen tapa, turvallisuusnäkökulma, sekä omat tuntemukset koulumatkasta

Pääosin lapset olivat tyytyväisiä tämänhetkisiin kouluihinsa ja kuulemisesta nousseet asiat olivat kyläkoulujen osalta paljon samankaltaisia. Koulumatkat taitetaan molemmissa kouluissa jalan, pyörällä sekä koulukyydeillä. Osa jalankulkijoista toivoi voivansa kulkea kouluun

koulukyydeillä, suurin osa oli tyytyväisiä tämänhetkiseen kulkemiseen jalan, polkupyörällä ja koulukyydeillä. Suurimmat vaihtelut olivat kouluista uusille oppilaille kerrottavissa asioissa. Mattisenlahden koulun oppilaat korostivat koulun yhteisöllisyyttä; yhdessä tekemistä, kodinomaisuutta ja pihapiiriä. Salokylän koulun oppilaat korostivat arjen sujuvuutta; selkeitä sääntöjä, käytänteitä sekä turvallisuutta. Mahdolliselta uudelta koululta kaikki toivoivat kavereita, uusia, hienoja tiloja ja välituntivälineitä. Pelkoina nousivat yksinäisyys, rauhattomuus, vieraat ihmiset sekä kiusaaminen.

Lapsivaikutusten arvioinnit on kuvattu seuraavassa luvussa eri skenaarioiden yhteydessä.

8 Perusopetuksen tulevaisuuden palvelutarpeen arviointi ja järjestämisen vaihtoehtojen tarkastelu

8.1 Kunnan strategiset tavoitteet ja kaavoitus

Liperin kunnan strategia on laadittu vuosille 2024–2025. Liperin kunta pyrkii olemaan ainutlaatuisen elämisen kunta sekä monipuolisten palveluiden ja yrittäjyyden kunta sekä tekevien ja osaavien ammattilaisten kunta.

Näihin tavoitteisiin päästään yhteisten arvojen kautta yhdessä tekemällä. Toiminta pohjautuu hyvinvoinnin, elinvoiman ja osallisuuden kehittämiseen. Liperin kunta pyrkii huolehtimaan palveluiden toimivuudesta arjessa sekä turvaamaan asukasluvun kehittymistä monipuolisilla asumisen mahdollisuuksilla. Liperin kunta haluaa olla lapsiystävällinen kunta ja turvamaan lapsivaikutusten arvioinnin kautta, että myös lapsiin kohdistuvat negatiiviset toimenpiteitä pystytään hyvällä suunnittelulla lieventämään. Strategisena tavoitteena on myös pyrkiä turvaamaan jatkossakin ammattitaitoisen henkilöstön saatavuus erilaisien toimenpiteiden avulla.

Kunnan kasvusuunnat ja rakentamisen tavoitteelliset ajoitukset määritetään lähtökohtaisesti maapoliittisessa ohjelmassa ja maankäytön toteutusohjelmassa. Tästä kuitenkin poiketaan tarvittaessa. Laajentumismahdollisuuksien (maakauppojen) tai kaavoituksen muutoin hidastuessa yhdellä suunnalla, voi pääasiallinen tai seuraava laajentumissuunta vaihtua toiseen.

Perusopetuksen alueellinen tarve realisoituu uusille asuinalueille hieman viiveellä verrattuna varhaiskasvatuksen tarpeeseen. Uusia asuinalueita suosivat erityisesti lapsiperheet, jolloin tällaiselle alueelle syntyy päivähoitotarvetta ja koulupalveluiden käyttäjiä suhteessa muita alueita enemmän. Huomattavaa on myös, että esimerkiksi 1970-luvun asuinalueiden alkuperäisten asukkaiden muuttoliike vapauttaa edullisia omakotitaloja lapsiperheille erityisesti Honkalammen alueelta. Näiden määrää ei voida ennustaa luotettavasti.

Nykyinen tontinluovutus tapahtuu pääasiassa Jyrin Kononovinharjulla ja Annikinkaarella. Näissä on edelleen noin 25 luovuttamatonta tonttia ja vasta noin 10 on luovutettu, mutta niidenkin rakentaminen on hidasta nykytilanteen takia.

Kononovinharju tulee pian 3. markkinointiin. Alueelle odotetaan noin 3–10 vuoden tähtämellä yhteensä noin 20–30 uutta lasta jakaantuen varhaiskasvatukseen ja perusopetukseen Ylämyllyn kouluun ja Ylämyllyn alueen päiväkoteihin.

Tontinluovutuksen tuleva pääkohde on Ylämyllyn Honkalammen alueen Honkalammenranta I osa-alue, joka on vasta kaavoitusvaiheessa. Alueelle on esitetty luonnosvaiheessa yli 60 omakotitonttia, 7 rivitalotonttia ja jopa 3 kerrostalotonttia. Uusia asukkaita tulee jopa 400. Tontinluovutukset realisoituvat arviolta vasta vuonna 2029 ja jatkunevat lähes 10 vuotta. Mikäli lapsia on väestömäärästä esim. 25 % kaava-alueella saattaa olla vaikutuksia erityisesti varhaiskasvatukseen. Kunnalla on mahdollisuus reagoida tonttivarauksella alueelliselle päiväkodille kaavassa.

Seuraava laajenemisaalue saattaa olla ns. Sompalammen suunta Honkalammen kohdalla pohjoiseen ja sieltä yhteys aina Kononovinharjulle. Alueen kaavoittaminen riippuu maahankintojen onnistumisesta alueella. Lisäksi alueen toteuttaminen edellyttää myös Kuopiontien uuden asemakaavan laatimista ja uuden alikulkusillan rakentamista Ylämyllyltä VT9:n ja rautatien ali pohjoiseen. Alueelle pääsee jo nykyisen alikulun kautta, jota voisi hyödyntää myös reittinä Honkalammelle. Radan pohjoispuolelta muodostetaan kevyen liikenteen yhteys Jyrin suuntaan Patteriston yksikölle ym.

Viinijärvellä tuleva koulun uudistaminen saattaa houkutella alueelle uusia asukkaita, ja ne ovat silloin pääasiassa lapsiperheitä. Ennustettava vaihteluväli lienee 5–15 eri-ikäistä lasta. Tällä ei liene suurta merkitystä alueen palveluverkostolle, nykyisen lapsimäärän ollessa vähenemään päin. Varsinaisia kaavalla laajennettavia alueita ei ole, sillä Viinijärvellä on kunnallakin vielä 32 omakotitonttia ja 9 rivitalotonttia luovutettavana.

Liperissä uusi Myllyn alueen kaava mahdollistaa toteutuessaan 50–60 uutta asuntoa (5 omakotitonttia, kerrostalotontti, myllyrakennuksen tontti ja iso rivitalotontti). Sisällöltään kaava on sellainen, että se ei välttämättä erityisesti ole tehty lapsiperheitä houkuttelevaksi. Muutos enintään edellä esitetyn Viinijärven mukainen.

Lisäksi kunnalla on Liperin kirkonkylällä vielä 5 omakotitonttia luovutuksessa ja reservissä 13 tonttia. Rivitalotontteja on luovutettavana vain 2. Näiden menekki on enintään yksi vuodessa.

Uusia omakotitontteja pyritään luomaan Siikasalmen suuntaan arviolta 5 vuoden sisään erityisesti omarantaisina tontteina. Näitä tontteja tulisi alle 10. Omarantaisien tonttien luovutuksen ennakoidaan tapahtuvan nopeasti. Kaikki edellä mainitut vain tasoittavat nykyistä lapsimäärän vähenemää ja niillä ei liene suurta vaikutusta varhaiskasvatuksen tai kouluverkon toimintoihin.

Haja-asutusalueilla on vain muutamia luovuttamattomia tontteja, joilla ei ole käytännön vaikutusta palveluverkostoihin.

8.2 Kouluverkon vaikutuksen kunnan elinvoimaisuuteen ja tulevaisuuden väestökehitykseen

Koulut ovat tärkeitä tekijöitä perheiden asuin- ja rakentamispaikan valinnassa. Kouluverkon supistuminen voi vaikuttaa siihen, missä perheet haluavat asua. Taajamakoulujen vahvistaminen voi houkutella uusia asukkaita taajama-alueille, mutta kyläkoulujen lakkauttaminen voi vähentää maaseutualueiden vetovoimaa.

Koulujen olemassaolo lisää taajama-alueiden palveluiden kysyntää ja tukee niiden monipuolisuutta. Tämä voi lisätä kunnan elinvoimaisuutta ja houkutella uusia yrityksiä ja palveluntarjoajia. Alueilla, joissa on toimivat koulut palveluiden saatavuus, pysyy paremmalla tasolla.

Kouluilla on merkittävä rooli paikallisyhteisön elinvoimaisuuden ylläpitämisessä. Kyläkoulujen sulkeminen voi heikentää kylien yhteisöllisyyttä ja vähentää paikallisia tapahtumia ja yhteistoimintaa.

Kouluverkon supistaminen voi tuoda mukanaan taloudellisia säästöjä, mutta myös mahdollisia piilokustannuksia, kuten kuljetuskustannuksia ja perheiden mahdollisia muuttoja pois kunnasta. Kuljetusjärjestelyt ja niiden sujuvuus ovat keskeisiä, jotta varmistetaan kaikkien oppilaiden pääsy kouluun turvallisesti. Kuljetusjärjestelyissä tulisi ottaa huomioon kestävä kehitys. Liperin kunnassa koulumatkat pysyvät nyt tarkastelluissa skenaariovaihtoehdoissa melko kohtuullisina ja matka-ajat maltillisina.

Koulujen sijainti vaikuttaa myös paikallisten yritysten toimintaan. Taajamakoulujen ympärille voi syntyä uusia palveluita ja yritystoimintaa, kun taas kyläkoulujen lakkauttaminen voi vähentää kylien elinvoimaisuutta ja palvelujen kysyntää.

Koulujen läheisyys on tärkeä tekijä perheille asuinpaikkaa valittaessa. Taajamakoulujen läheisyydessä olevat alueet voivat houkutella uusia asukkaita, mikä voi nostaa asuntojen kysyntää ja kiinteistöjen arvoja.

Kyläkoulujen lakkauttaminen voi johtaa kiinteistöjen arvon laskuun kyläalueilla ainakin väliaikaisesti, mikä voi vaikuttaa negatiivisesti alueiden vetovoimaan ja asukkaiden halukkuuteen muuttaa niille alueille.

Koulut ovat yksi keskeisistä tekijöistä, jotka houkuttelevat perheitä muuttamaan uuteen kuntaan. Hyvin toimiva ja monipuolinen kouluverkko voi tehdä kunnasta houkuttelevamman asuinpaikan uusille asukkaille. Myös opetuksen laatu vaikuttaa kunnan imagoon ja maineeseen. Maine hyvästä koulutuksesta voi houkutella uusia asukkaita ja vahvistaa kunnan kilpailukykyä.

Kansallinen koulutuksen arviointikeskus Karvi on tehnyt v. 2022 julkaisun Maaseutu- ja saaristoalueilla asuvien lasten sivistyksellisten ja sosiaalisten oikeuksien toteutuminen kouluverkon muutoksissa ja muutosten vaikutukset alueiden elinvoimaan (Kansallinen koulutuksen arviointikeskus Julkaisut 29:2022). Julkaisussa kuvataan kouluverkon muutosten vaikutusta kunnissa eri näkökulmista sekä annetaan toimenpidesuosituksia kunnille. Karvin selvityksen mukaan koulujen lakkautusten suorat elinvoimavaikutukset ovat hyvin vaihtelevia ja tapauskohtaisia. Osassa kuntia väestönkehitys heikkeni merkittävästi koulujen lakkautuksen jälkeen lakkautuksen kohdealueella, osassa taas mitään vaikutusta ei havaittu.

Koululakkautusten seuraukset eivät välttämättä näy kuntatasolla, mutta ne näkyvät kylissä (asutus ja palvelut keskittyvät taajamiin, lapsiperheet eivät välttämättä muuta kyliin). Koulujen lakkautusten vaikutus vaikuttaa olevan hyvin vahvasti sidoksissa kunnan ja kohdealueen toimintaympäristöön, muuhun kouluverkkoon, kunnan ja alueen väestönkehityksen muodostumiseen sekä mahdollisiin muihin tekijöihin.

Koulujen määrän väheneminen on sinänsä looginen jatkumo maaseudun väestön vähentymiselle. Maaltamuuttajat ovat tyypillisesti nuoria ja maaseudun luonnollinen väestönlisäys on pienempi kuin kaupunkialueiden. Yleisesti nähdään julkisen talouden tilan ja väestönkehityksen kaikkein keskeisimpinä kunnan haasteina. Molemmat haasteet asettavat paineita kouluverkolle.

8.3 Palveluverkon skenaarioiden kokonaiskuvaukset

Seuraavassa kuvataan kaikki neljä skenaariota ja niiden vaikutukset toiminnan järjestämiseen.

8.3.1 Skenaario 1 eli nykyinen kouluverkko säilyy

Ensimmäinen skenaario tarkoittaa nykyisen kouluverkon säilyttämistä muuttumattomana. Ilman muutoksia jokaisen koulun oppilasmäärä vähenee vuosikymmenen loppuun mennessä Ylämylly -25 %, Liperi -26 %, Viinijärvi -34 %, Salokylä -21 %, Mattisenlahti -57 %.

Mattisenlahden koulu muuttuu 2-opettajaiseksi elokuussa 2027 alkaen. Kaikissa taajamakouluissa tulee olemaan väljyyttä, Liperin ja Viinijärven kouluissa aloittavat 1. luokat ovat 10–20 oppilaan välillä. Henkilöstömäärä vähenee noin 22 htv oppilasmäärän laskemisen myötä, mutta kouluverkko ei mahdollista optimaalisinta henkilöstöresurssin käyttöä.

Kiertävien opettajien määrä kasvaa, koska mm. erityisopetusta, käsitöitä ja kieliä hoidetaan kiertävällä opettajalla. Kiertäviä opettajia joudutaan käyttämään, koska koulujen oppilasmäärä ei riitä kokoaikaisen opettajan palkkaamiseen.

Koulukiinteistöjen peruskorjaukset tulee toteuttaa Salokylän ja Mattisenlahden kouluilla sekä Jyrissä ja Paloaukealla kuntoarvioiden mukaisesti.

Kuljetuskustannukset pysyvät nykytasolla, mutta seuraava kilpailutus saattaa vaikuttaa kustannuksia nostavasti.

Kouluruoka kuljetetaan edelleen Liperiin, Mattisenlahteen ja Salokylälle. Kiinteistönhuollon, siivouksen ja ruokahuollon puolella nykytilanne jatkuu.

Tässä skenaariossa Ylämylly koulu muuttuu 3-sarjaiseksi syksystä 2026 alkaen. Mahdollista olisi myös koko Ylämyllyn alakoulu voidaan sijoittaminen Paloaukean yksikköön ja Jyrin yksiköstä luopuminen vuoden 2030 jälkeen. Tuolloin koulun 6.–9. luokat sijoittuisivat Patteriston yksikköön.

Skenaariolla on vaikutus lähes kaikkiin oppilaisiin. Koska kaikkien koulujen oppilasmäärät laskevat, joudutaan myös koulujen resursseja supistamaan. Tämä saattaa aiheuttaa sen, että opiskellaan myös taajamakouluissa tarvittaessa yhdysluokissa ja hoidetaan opetusta kiertävien opettajien avulla. Mattisenlahden koulussa opiskellaan 1–3 ja 4–6 yhdysluokissa. Kaksiopettajainen koulu ei pysty turvaamaan oppilaille yhdenvertaista laadukasta perusopetusta. Kaikkiin kouluihin ei välttämättä saada perustettua iltapäivätoiminnan ryhmää, koska minimiryhmäkoko on 6 lasta.

Lähikoulualueet pysyvät nykyisinä, joten kouluympäristöt ja koulumatkat pysyvät tuttuina. Kyläkoulujen oppilaille turvataan lakisääteiset oppimisen tuen ja opiskeluhoitojen palvelut, mutta niitä ei pystytä turvaamaan samassa laajuudessa, kuin taajamakouluissa. Kokoaikainen erityisopetus on mahdollista vain taajamakouluissa, joten oppilas saattaa joutua vaihtamaan koulua, jos tuen tarve on suurta.

Resursseja joudutaan tarkastelemaan tarkemmin, koska kouluverkkomuutos ei tuo taloudellista säästöä. Tämä saattaa vaikuttaa kaikkien oppilaiden arkeen, jos tiukkeneva talous vaatii säästötoimenpiteitä.

Pienenevät opetuksen ja tuen järjestämisen resurssit vaikuttavat erityisesti heikommin pärjääviin lapsiin, joilla olisi tarve jatkuvaan ja säännölliseen tukeen. Jos luokkakoko menee hyvin pieneksi, saattaa olla vaikeuksia löytää oman ikäluokan ystäviä, mikä saattaa lisätä yksinäisyyttä. Toisaalta pienessä koulussa/luokassa voi olla hyvin tiivis yhteisöllinen koulu yhteisö, mikä luo turvallisuuden tunnetta.

Sekä negatiiviset ja myönteiset vaikutukset ovat melko pysyviä ja todennäköisiä.

8.3.2 Skenaario 2 eli kolmen taajamakoulun malli

Tässä skenaariossa molemmat kyläkoulut lakkaavat ja oppilaat jakaantuvat Liperin ja Ylämyllyn kouluihin. Muutoksessa taajamakoulujen oppilasmäärät laskevat Ylämyllyllä -18 % ja Viinijärvellä -34 %, Liperin koulun oppilasmäärä pysyy nykytasolla. Henkilöstömäärä vähenee noin 26 htv, lisäksi siivous/ruokahuollon puolelta saadaan lisäksi säästöä 2 htv. Kiinteistönhuollon puolelta ei henkilöstösäästöä, vaan talonmiehen työaika siirtyy muihin yksikköihin.

Koulukiinteistöjen peruskorjaukset tulee toteuttaa Jyrin ja Paloaukean yksiköissä.

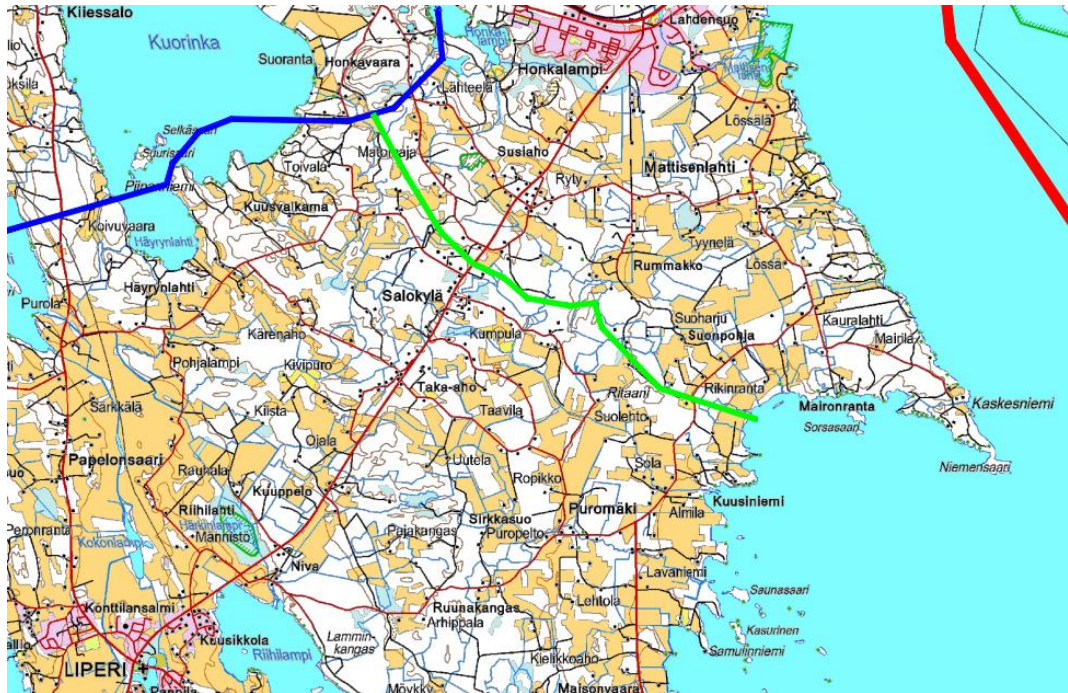
Siirtyvät oppilaat mahtuvat Ylämyllyn koulun kahteen rakennukseen elokuussa -26 samalla perusopetusryhmien määrällä kuin Ylämyllyllä on nyt. Oppilaiden tuen tarpeen mukaan tulisi kuitenkin arvioida mahdollisen resurssiopettaja tarve. Tässä skenaariossa Ylämyllyn koulu pysyy hyvin pitkälti 4-sarjaisena kouluna, joitakin lukuvuosia saattaa koulu olla vain 3-sarjainen. Jyrin yksiköstä luopuminen saattaisi olla mahdollinen.

Liperin koulu pystyy ottamaan Salokylän ja Mattisenlahden koulujen alueen lapsia yksisarjaiseen kouluun vuodesta 2027 alkaen ilman luokkamäärän lisäämistä. Puolitoista sarjainen koulu ei mahdu Liperin tiloihin, ilman Taitolan ja Penttilän tilojen käyttöönottoa.

Koulukuljetuksessa olevien oppilaiden määrä kasvaa, kun kaikki Salokylän ja Mattisenlahden oppilaat siirtyvät kuljetuksen piiriin. Kuljetusoppilaiden määrän kasvu saattaa vaatia nykyistä suurempaa kalustoa reitille. Tämä tulee ottaa huomioon seuraavassa kilpailutuksessa. Kuljetusmatkat kasvavat, mutta pysyvät maltillisella tasolla. Kuljetuskilometrien määrä kuitenkin kasvaa ja se nostaa kuljetuskustannuksia. Kuljetuksissa käytetty kaluston määrä ei kasva. Kuljetusajat kasvavat, mutta säilyvät vielä suhteellisen lyhyinä. Kuljetuskustannusten kasvua erittäin vaikea arvioida, vuosittainen vaihtelu suurta.

Nykyiset Liperin koulun kuljetukset on saatu hoidettua 4 pikkubussilla. Pääsääntöisesti Salokylän koululla liikennöivää autoa on jo nyt hyödynnetty Liperin koulun kuljetuksissa. Uudelta oppilaaksiottoalueelta Liperintien varresta iso osa oppilaista pääsisi W 124 bussilla niin Liperin kuin Ylämyllyn koululle. Puolestaan Puromäentiellä ei nyt ole julkista liikennettä lainkaan, mutta Mattisenlahden kouluajoista vapautuvaa autoa voitaisiin

hyödyntää Puromäen alueen kuljetuksista niin Ylämyllyn kuin Liperin suuntaan, koska koulujen alkamisajat ovat limittäiset.

Kuva Alustava suunnitelma uudesta lähikoulualueen rajasta skenaariossa 2

Tällä skenaariolla on vaikutusta lähes kaikkiin perusopetuksen oppilaisiin alakouluissa, eli noin 900 lapseen. Vähiten skenaariolla on vaikutusta Viinijärven koulun oppilaisiin. Tällä skenaariolla pystytään luomaan oppilaille yhdenvertaiset mahdollisuudet opetukseen ja oppimisen ja kasvun tukeen. Kaikkiin taajamakouluihin voidaan turvata riittävä erityisopettajaresurssi sekä pääsääntöisesti yhden luokka-asteen perusopetusryhmät. Kaikissa kouluissa on mahdollisuus kokoaikaiseen erityisopetukseen. Edellä kuvatut seikat vaikuttavat myönteisesti lapsiin. Isommissa yksiköissä on paremmin saatavilla sekä terveydenhoitajan, kuraattori että psykologin palveluja ja myös hyvinvointipedagogin tukea, tätä tukea ei tuomaan pienempiin yksiköihin samassa laajuudessa.

Tässä skenaariossa kyläkoulujen oppilaiden nykyiset turvalliset ja tiiviit koulu yhteisöt hajaantuvat. Oppilaat jakaantuvat useampaan kouluun ja luokkakaverit saattavat joutua eri kouluihin. Tutun yhteisön ja luokan jakaantumisella on negatiivisia vaikutuksia lapsiin ja sitä voidaan lieventää ennakoimalla muutoksia, yhteisellä keskustelulla sekä ryhmäyttämällä uusia luokkia. On tärkeää saada etukäteen tutustua uuteen ympäristöön ja luokkakavereihin.

Kyläkoulujen lakkautus kasvattaa oppilaiden koulumatkoja ja vaikuttaa matka-aikaan. Toisaalta joidenkin oppilaiden pitkä kävely/pyöräilymatka saattaa muuttua kuljetukseen tai nykyinen kuljetusmatka lyhentyä, jolloin matkaan käytettävä aika saattaa jopa lyhentyä.

Negatiivisten vaikutusten kesto on hyvin oppilaskohtainen. Toiselle tilanne voi olla hetken harmistus ja uusi koulu tuntuu nopeasti omalta. Joidenkin oppilaiden voi olla vaikea sopeutua uuteen ryhmään ja hän tarvitsee tuolloin aikuisen tukea. Pitkällä aikavälillä lapsiin kohdistuva negatiivinen vaikutus pienenee, uudet ekaluokkalaiset tulevat uusien lähikoulualuiden kouluun hyvin todennäköisesti ilman haasteita.

Tällä mallilla

- turvataan oppilaille pedagogiikan ja tuen järjestämisen tehokkain malli
- mahdollistetaan henkilöstöresurssin tehokas käyttö ja kiertävien opettajien määrä vähäinen tai ei lainkaan
- koulurakennukset ovat optimaalisessa käytössä
- kyläkouluja ei peruskorjata ja niistä luovutaan
- kouluruuan kuljettaminen vähenee, säästöä ruuan kuljetuskustannuksissa ja henkilöstöresurssista
- lähikoulualueet kasvavat ja vaihtoehto tuo haasteita kuljetuksessa olevien oppilasmäärien kasvaessa
- Mallilla on vaikutusta oppilaiden koulumatkoihin

8.3.3 Skenaario 3 eli kolme taajamakoulua ja Mattisenlahden koulu

Tässä skenaariossa kolmen taajamakoulun lisäksi jatkaa Mattisenlahden koulu. Salokylän koulun oppilaat jakaantuvat pääasiassa Mattisenlahden ja Liperin kouluihin.

Mattisenlahden koulun haasteena vanhan rakennuksen lisäksi on oppilasmäärien merkittävä tippuminen lähivuosina. Jotta Mattisenlahdessa olisi riittävästi oppilaita tulisi koulun oppilaaksiottoaluetta laajentaa nykyisestä. Skenaariossa, jossa Salokylän koulu lakkautettaisiin, mutta Mattisenlahden koulu jatkaisi toimintaansa, tulisi osa Salokylän koulun oppilaaksiottoalueesta sisällyttää Mattisenlahden koulun oppilaaksiottoalueeseen. Jotta kuljetukset saataisiin edelleen hoidettua nykyisin käytössä olevilla pikkubusseilla, edellyttäisi se Liperin koulun ja Mattisenlahden koulun alkamisaikojen uudelleen tarkastelua.

Tässä muutoksessa koulujen oppilasmäärät laskevat Ylämyllyllä -24 %, Viinijärvellä -34 %, Mattisenlahdessa -36 % ja Liperin koulun oppilasmäärä pysyy nykytasolla. Muutoksella on vain pieni vaikutus Ylämyllyn koulun nykytilanteeseen

Tässä skenaariossa henkilöstömäärä vähenee noin 25 htv, lisäksi siivous/ruokahuollon puolelta saadaan säästöä 1 htv. Kiinteistönhuollon puolelta ei saada säästöä, vaan talonmiehen työaika siirtyy muihin yksiköihin.

Koulukiinteistöjen peruskorjaukset tulee toteuttaa Mattisenlahden koululla sekä Jyrin ja Paloaukean yksiköissä.

Siirtyvät oppilaat mahtuvat Ylämyllyn koululle nykyisiin luokkiin heti ja Liperin koululle elokuusta 2026 alkaen. Luokkien kokonaistilanteen tarkastelun jälkeen tulisi selvittää mahdollinen resurssiopettajien tarve. Mattisenlahden koululle Salokylän oppilaiden siirto olisi mahdollinen elokuusta 27 alkaen. Resurssiopettajan palkkauksella jo syksyllä

2026. Aiemmin muutos ei mahdollinen, koska yhdysluokat kasvaisivat liian suuriksi. Mattisenlahti muuttuisi joka tapauksessa kaksi opettajaiseksi v. 2030.

Koulukuljetuksessa olevien oppilaiden määrä kasvaa, kun kaikki Salokylän oppilaat siirtyvät kuljetuksen piiriin. Kuljetusoppilaiden määrän kasvu voi vaatia nykyistä isompaa kalustoa reitille. Tämä tulisi ottaa huomioon seuraavassa kilpailutuksessa. Kuljetusmatkat kasvavat, mutta pysyvät maltillisella tasolla. Koska kuljetuskilometrit kasvavat, nousevat myös kuljetuskustannukset. Kuljetuksissa käytetty kaluston määrä ei kasva. Kuljetusajat kasvavat jonkin verran, mutta säilyvät vielä suhteellisen lyhyinä. Kuljetuskustannusten kasvua erittäin vaikea arvioida, vuosittainen vaihtelu suurta.

Kuva Alustava suunnitelma uudesta lähikoulualueen rajasta skenaariossa 3

Tällä skenaariolla on vaikutusta Liperin, Salokylän ja Mattisenlahden alueen lapsiin, eli noin 230 lapseen. Vähiten skenaariolla on vaikutusta Viinijärven oppilaisiin ja vain pieni vaikutus Ylämyllyn alueen oppilaisiin. Ylämyllyn koululle siirtyisi vain muutamia lapsia ja muutos vaikuttaisi välillisesti niihin luokkiin, joihin tulisi uusia oppilaita.

Suurin osa oppilaista siirtyisi Liperin kouluun, joten muutoksella olisi iso vaikutus sekä Liperin koulun oppilaisiin sekä Salokylän koulun oppilaisiin. Luokkakoot pysyivät kohtuullisen kokoisina ja oppimisen ja kasvun tuki pystytään turvaamaan yhdenvertaisesti. Suurimmalla osalla oppilaista olisi mahdollisuus kokoaikaiseen erityisopetukseen niin tarvittaessa. Isommissa yksiköissä olisi paremmin saatavilla sekä terveydenhoitajan, kuraattori että psykologin palveluja ja myös hyvinvointipedagogin tukea, tätä tukea ei pystytä tuomaan pienempään yksikköön samassa laajuudessa.

Tässä skenaariossa Salokylän oppilaiden nykyiset turvalliset ja tiiviit kouluyhteisöt hajaantuvat. Oppilaat jakaantuvat kolmeen kouluun ja luokkakaverit saattavat joutua eri kouluihin. Tutun yhteisön ja luokan jakaantumisella on negatiivisia vaikutuksia lapsiin ja sitä voidaan lieventää ennakoimalla muutoksia, yhteisellä keskustelulla sekä ryhmäyttämällä uusia luokkia. On tärkeää saada etukäteen tutustua uuteen ympäristöön ja luokkakavereihin.

Salokylän koulun lakkautus kasvattaa oppilaiden koulumatkoja ja niihin käytettäviä aikoja. Tämä saattaa ainakin aluksi tuntua raskaalta ja jopa turvattomalta. Toisaalta joidenkin oppilaiden nykyinen pitkä kävely/pyöräilymatka saattaa muuttua kuljetukseen, jolloin matkaan käytettävä aika saattaa jopa lyhentyä. Lähellä nykyisen lähikoulualueen rajoja asuvilla oppilailla koulumatka voi myös lyhentyä.

Tällä mallilla

- Salokylän koulua ei peruskorjata vaan kiinteistöstä luovutaan
- Pystytään pitämään Mattisenlahden koulu 3-opettajaisena vuosikymmen loppuun
- Kouluruuan kuljettaminen vähenee, säästöä kuljetuskustannuksissa ja henkilöstöressursista yhden koulun osalta
- Saadaan Liperin koulun tilat hieman paremmin ja tehokkaammin käyttöön
Tässä skenaariossa Kurenvaarantien lapset siirtyvät Mattisenlahden koululle, suurin osa oppilaista siirtyy Liperin koululle, yksittäisiä oppilaita Ylämyllylle.

8.3.4 Skenaario 4 eli kolme taajamakoulua ja Salokylän koulu

Tässä skenaariossa kolmen taajamakoulun lisäksi jatkaa Salokylän koulu. Mattisenlahden koulun oppilaat jakaantuvat jäljelle jääviin kouluihin.

Tässä muutoksessa koulujen oppilasmäärät laskevat Ylämylly -21 %, Liperi -23 %, Viinijärvi -34 %, Salokylä -21,3 %.

Salokylän koulun haasteena on vanha peruskorjauksen vaativa rakennus, josta ei peruskorjauksella saada nykyaikaista oppimisympäristöä. Salokylän kouluun ei ole mahdollista sijoittaa nykyistä enempää oppilaita, koska ilmanvaihtoa ei saada tehostettua nykyisestä. Vaihtoehdossa, jossa Salokylän koulu jatkaisi toimintaansa, mutta Mattisenlahden koulu lakkautettaisiin, sijoitettaisiin Mattisenlahden koulun oppilaat pääsääntöisesti Ylämyllyn ja Liperin kouluihin. Koulukuljetusten näkökulmasta haasteet ovat samankaltaisia, kuin molempien kyläkoulujen lakkautuessa.

Henkilöstömäärä vähenee noin 24 htv ja lisäksi siivous/ruokahuollon puolelta säästöä 1 htv. Kiinteistöhuollon puolelta ei säästöä. Talonmiehen vapautuva työaika siirretään muihin yksiköihin.

Koulukiinteistöjen peruskorjaukset tulee toteuttaa Salokylän koululla sekä Jyrin ja Paloaukean yksiköissä.

Siirtyvät oppilaat mahtuvat Ylämyllyn ja Liperin koululle nykyisiin luokkiin heti, mutta luokkien kokonaistilanteen tarkastelun jälkeen selvitettävä resurssiopettajien tarve.

Kuva Alustava suunnitelma uudesta lähikoulualueen rajasta skenaariossa 4

Koulukuljetuksessa olevien oppilaiden määrä kasvaa hieman, kun kaikki Mattisenlahden oppilaat siirtyvät kuljetuksen piiriin. Kuljetettavien oppilaiden lukumäärä kasvu voi vaatia nykyistä isompaa kalustoa reitille. Tämä on huomioitava tulevassa kilpailutuksessa. Kuljetusmatkat kasvavat, mutta pysyvät maltillisella tasolla. Kuljetuskilometrien kasvaessa nousevat kuitenkin kokonaiskustannukset. Kuljetuksissa käytetty kaluston määrä ei kasva. Kuljetusajat kasvavat hieman, mutta säilyvät vielä suhteellisen lyhyinä. Kuljetuskustannusten kasvua erittäin vaikea arvioida, vuosittainen vaihtelu suurta.

Tällä skenaariolla on vaikutusta Liperin, Ylämyllyn, Salokylän ja Mattisenlahden alueen lapsiin, eli noin 750 lapseen. Vähiten skenaariolla on vaikutusta Viinijärven oppilaisiin. Salokylän koulun lähikoulualue ei muuttuisi eikä sinne tulisi uusia oppilaita, joten vaikutus lapsiin ei tule ryhmien uudelleen muodostumisesta. Salokylän lapsiin tämä skenaario vaikuttaa nykyisten tilojen haasteiden kautta. Heille ei pystytä tuomaan taajamakoulujen kaltaisia uusia oppimisympäristöjä tai laajaa oppimisen ja kasvun tukea. Joku oppilas saattaisi joutua vaihtamaan taajamakouluun saadakseen riittävää tukea.

Mattisenlahden koulun oppilaat jakaantuisivat Liperin ja Ylämyllyn kouluihin. Ja tämän skenaarion toteuttaminen vaikuttaisi hyvin monien luokkien koostumukseen. Vaikutukset voivat olla erittäin myönteisiä tai negatiivisia oppilaasta riippuen. Luokkakoot pysyivät kohtuullisen kokoisina ja oppimisen ja kasvun tuki pystytään turvaamaan yhdenvertaisesti. Suurimmalla osalla oppilaista olisi mahdollisuus kokoaikaiseen erityisopetukseen niin tarvittaessa. Isommissa yksiköissä olisi paremmin

saatavilla sekä terveydenhoitajan, kuraattori että psykologin palveluja ja myös hyvinvointipedagogin tukea, tätä tukea ei pystytä tuomaan pienempään yksikköön samassa laajuudessa.

Tässä skenaariossa Mattisenlahden koulun oppilaiden nykyiset turvalliset ja tiiviit kouluyhteisöt hajaantuvat. Oppilaat jakaantuvat kolmeen kouluun ja luokkakaverit saattavat joutua eri kouluihin. Tutun yhteisön ja luokan jakaantumisella on negatiivisia vaikutuksia lapsiin ja sitä voidaan lieventää ennakoimalla muutoksia, yhteisellä keskustelulla sekä ryhmyttämällä uusia luokkia. On tärkeää saada etukäteen tutustua uuteen ympäristöön ja luokkakavereihin.

Mattisenlahden koulun lakkautus kasvattaa oppilaiden koulumatkoja ja niihin käytettäviä aikoja. Tämä saattaa ainakin aluksi tuntua raskaalta ja jopa turvattomalta. Toisaalta joidenkin oppilaiden nykyinen pitkä kävely/pyöräilymatka saattaa muuttua kuljetukseen, jolloin matkaan käytettävä aika saattaa jopa lyhentyä. Lähellä nykyisen lähikoulualueen rajoja asuvilla oppilailta koulumatka voi myös lyhentyä.

Tällä mallilla

- säästytään Mattisenlahden koulun peruskorjaukselta
- Kouluruuan kuljettaminen vähenee, säästöä kuljetuskustannuksissa ja henkilöstöressurssista yhden koulun verran
- Jatketaan edelleen Salokylän koulun oppilaiden kuljettamista liikunnan ja mahdollisesti teknisen käsityön opetukseen Liperin koululle.

9 Työryhmän esitys kouluverkosta ja jatkotoimenpiteistä

Työryhmä esittää, että jatketaan kouluverkon muutosta skenaarion 2 pohjalta, jossa jatkossa kunnassa on kolme taajamakoulua. Aikataulut ja jatkotoimenpiteet suunnitellaan erillisinä prosesseina ja ne tuodaan myöhemmin valtuuston päätettäväksi. Jatkovalmistelussa määritellään kyläkoulujen sulkemisen aikataulut ja lopulliset uudet oppilaaksiottoalueet.

Skenaario 2 tuottaa muita vaihtoehtoisia malleja suuremmat vuosittaiset säästöt henkilöstö-, siivous-, ruokakuljetus-, sekä vuokratuloissa. Tämä vaihtoehto turvaa kaikille oppilaille yhdenvertaisen laadukkaan opetuksen sekä oppimisen ja kasvun tuen. Jokaisessa taajamakoulussa on mahdollisuus kokoaikaiseen erityisopetukseen sekä opiskeluohjelmien tukeen. Luokilla 4–6 pystytään mahdollistamaan valinnaisaineiden valintamahdollisuus sekä opetusryhmään kaikkiin katsomusaineisiin. Kaikissa taajamakouluissa on isot liikuntasalit ja monipuoliset kädentaitojen tilat.

vuosisäästöt €	henkilöstösäästö €	ruokakuljetus €	vuokra €	säästö yhteensä €	peruskorjaus kustannus 10 v. €
skenaarion 1	0	0	0	0	2 073 000
skenaarion 2	240 000	25 000	160 000	425 000	1 308 000
skenaarion 3	150 000	14 000	88 000	252 000	1 838 000
skenaarion 4	110 000	11 000	72 000	193 000	1 547 000

Taulukko vaihtoehtojen vertailusta

Jokainen neljästä vaihtoehtoisesta mallista vaikuttaa merkittävästi lapsiin ja heidän koulunkäyntiinsä. Lähikoulualueiden muutokset ovat erittäin merkityksellisiä myös kyläyhteisöille. Onkin erittäin tärkeää ennakoida muutoksia ja minimoida mahdolliset haitalliset lapsivaikutukset. Nykyisen kouluverkon säilyttäminen ei sekään välttämättä ole lapsen edun mukaisesti paras vaihtoehto. Pienenevät ikäluokat, yhdysluokat, niukkenevat resurssit ja puutteelliset oppimisympäristöt tuovat haitallisia vaikutuksia lapsiin.

Skenaariota 2 jatkovalmistelun lisäksi

- Tehdään Paloaukean yksikön kunnan jatkotutkimukset sekä aloitetaan lähivuosina yksikön peruskorjauksen valmistelu. Samalla selvitetään mahdolliset tilamuutokset palvelemaan paremmin opetussuunnitelman noudattamista
- Parannetaan Ylämyllyn alakoulun liikennejärjestelyiden turvallisuutta nopealla aikataululla.
- Parannetaan Ylämyllyn alakoulun ict-laitekantaa muiden taajamakoulujen tasolle jaksottaen toimenpiteitä talousarviossa eri vuosille.
- Salokylän, Jyrin yksikön ja Mattisenlahden yksiköihin tehdään välittömästi pienimuotoiset kuntoarviossa mainitut huoltotoimenpiteet mm. lumiasteiden korjaukset, mutta mittavampia peruskorjauksia ei suunnitella tai tehdä.

- Salokylän koululla toimintaa pyritään siirtämään päärakennukseen elokuusta 2025 alkaen, pl. teknisen käsityön tiloja. Näin toimitaan koulun lakkautumiseen saakka.
- Aikataulutetaan ja suunnitellaan tuleva koulukuljetuskilpailutus niin, että se palvelee kolmen taajamakoulun mallia
- Tuodaan jatkovalmisteluun Ylämyllyn koulun toiminnan supistaminen kahteen kiinteistöön. Tämä tarkoittaisi Jyrin yksiköstä luopumista siinä vaiheessa, kun oppilaat mahtuvat Patteriston ja Paloaukean yksiköihin. Patteriston yksikössä opiskelisivat luokat 6–9 ja Paloaukealla luokat 1–5.
- Perusopetuksen muut mahdolliset talouden tasapainottamisen toimenpiteitä valmistellaan osana talous- ja strategiatyötä.